ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΩΝ ΔΙΚΗΓΟΡΩΝ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ..... *Δραχμὰς* 7.50
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ..... *Φρ. Χρ.* 8

Διαχειριστής: ***Σ. ΒΕΛΛΗΣ***

ΕΤΟΣ Δ' — ΑΡΙΘΜΟΣ 129

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΕΚΑΣΤΟΝ ΦΥΛΛΟΝ Λ. 10

Διὰ πᾶσαν αἴτησιν:
"ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ„ ΑΘΗΝΑΣ

Ἐν Ἀθήναις τῇ 28 Μαρτίου 1909.

Ἡ «ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ» διατελεῖ ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν καὶ τὸν ἔλεγχον δωδεκαμελοῦς συμβουλίου ἐκ δικηγόρων ἐν Ἀθήναις.

Ἐπόπται τῆς ὕλης καὶ ὑπεύθυνοι
ΠΕΤΡΟΣ ΘΗΒΑΙΟΣ
Π. ΛΑΓΟΠΑΤΗΣ—Ε. ΚΟΥΛΟΥΜΒΑΚΗΣ—Α. ΜΠΟΥΚΡΑΣ
Δικηγόροι ἐν Ἀθήναις

Ο ΝΕΟΣ ΝΟΜΟΣ ΠΕΡΙ ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΚΑΙ Η ΕΡΓΟΛΑΒΙΑ ΔΙΚΗΣ

Η ΓΝΩΜΗ ΤΟΥ κ. Ι. Κ. ΣΗΜΑΝΤΗΡΑ

Φίλε Κύριε Συνάδελφε

Μετὰ προσοχῆς ἀνέγνων τὰς ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 127 φύλλῳ τῆς «Δικαιοσύνης» καταχωρισθείσας ἐπιστολὰς τῶν κυρίων Σ. Εὐκλείδου καὶ Μ. Λιβαδᾶ ἐπὶ τοῦ ζητήματος, ἂν καὶ μετὰ τὸν ἐσχάτως ψηφισθέντα νόμον περὶ δικηγορικῶν δικαιωμάτων δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἀπηγορευμένη ἡ ἐργολαβία δίκης, καὶ τὴν ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 128 φύλλῳ τῆς ὑμετέρας ἐφημερίδος ἐπιστολὴν τοῦ κ. Ἀ. Μυλωνᾶ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ζητήματος.

Ἐπειδὴ τὸ ζήτημα εἶνε σπουδαῖον καὶ μεγάλης πρακτικῆς καὶ κοινωνικῆς σημασίας, αἰτοῦμαι τῆς «Δικαιοσύνης» τὴν φιλοξενίαν, ὅπως ἐκθέσω διὰ βραχέων καὶ τῶν ἐμῶν μελετῶν τὰ πορίσματα. Ἴσως δοθῇ οὕτω ἀφορμὴ πρὸς περαιτέρω συζήτησιν καὶ δυνηθῇ λαμπρότερον νὰ λάμψῃ τῆς ἐπιστημονικῆς ἀληθείας τὸ φῶς.

Διατελῶ μετ' ἐξαιρέτου τιμῆς
Ι. ΣΗΜΑΝΤΗΡΑΣ

Ἐν Ἀθήναις τῇ 25 Μαρτίου 1909.

Παρὰ Ρωμαίοις, ὡς γνωστόν, ἀπηγορεύετο παλαιότερον ἡ παροχὴ ἀμοιβῆς εἰς τοὺς δικηγόρους. Ἀλλὰ βραδύτερον, ἀπὸ τοῦ αὐτοκράτορος Κλαυδίου (Τακ. χρον. ια' κεφ. 7), ἐπετράπη τοῖς δικηγόροις νὰ δέχωνται τὴν παρὰ τῶν διαδίκων αὐθορμήτως παρεχομένην ἀμοιβὴν (honorarium, συνηγορικόν), ἢ ὑπόσχεσιν ἀμοιβῆς, οὐχὶ ὅμως καὶ πέραν τῶν 100 χρυσῶν δι' ἑκάστην ὑπόθεσιν (Νομ. 1 § § 10 καὶ 12, Πανδ. 50, 13, Νομ. 3, Κωδ. 2, 6, Νομ. 11, Κωδ. 4, 6, Νομ. 6, § 3, Κωδ. 2, 6).

Ἀπὸ τοῦ Νέρωνος δὲ (Suet. Νέρων κεφ. 17) ἀνεγνωρίσθη τοῖς δικηγόροις τὸ δικαίωμα ν' ἀπαιτῶσι παρὰ τοῦ ἄρχοντος, extra ordinem, καὶ ἄνευ προτέρας ὑποσχέσεως τοῦ διαδίκου, τὸν καθορισμὸν ἀναλόγου ἀμοιβῆς· αὕτη δέ, ὡς μαρτυρεῖ ὁ Οὐλπιανός, ὡρίζετο ἀναλόγως τῆς ὑποθέσεως καὶ τῆς εὐγλωττίας τοῦ δικηγόρου καὶ τῆς συνηθείας τοῦ δικαστηρίου, πάντως οὐχὶ πέραν τοῦ ἀνωτάτου ὅρου τῶν 100 χρυσῶν (Νομ. 1 § 10, Πανδ. 50, 13, Wetzell § 8. Σημ. 39-41).

Τοὐναντίον ἐξάρτησις τῆς παρὰ τοῦ δικηγόρου παροχῆς τῆς νομικῆς αὐτοῦ ἐπικουρίας καὶ ἀντιλήψεως ἀφ' ὡρισμένου ἀνταλλάγματος δὲν ἐπετρέπετο.

Ἡ δικηγορία ἐλογίζετο ἐπάγγελμα ἐλευθέριον καὶ εὐγενές, ὑπηρετικὸν τῆς ἀκριβοῦς ἀπονομῆς τῆς δικαιοσύνης, καὶ ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην ἐπιτήδευμα δημόσιον τρόπον τινὰ φέρον χαρακτῆρα.

Nec'... solos *nostro imperio militari* credimus illos, qui gladiis, clypeis et thoracibus nituntur (ἔγραφον οἱ αὐτοκράτορες Λέων καὶ Ἀνθέμιος) sed etiam advocatos: *militant* namque causarum patroni, qui gloriosæ vocis confisi munimine laborentium spem, vitam et posteros defendunt.

Νομ. 14. Κωδ. 2, 7.

Δὲν συνεβιβάζετο λοιπὸν πρὸς τὴν τοιαύτην ἀντίληψιν τὸ νὰ κατέρχηται ὁ δικηγόρος εἰς συναλλακτικὰς συζητήσεις πρὸς τὸν πελάτην περὶ τοῦ δοτέου ἀνταλλάγματος καὶ νὰ ἐξαρτᾷ τὴν παροχὴν τῆς δικανικῆς αὐτοῦ ἐπικουρίας ἀφ' ὡρισμένης ἀμοιβῆς.

... nullum cum eo litigatore contractum, quem in propriam recepit fidem, ineat advocatus, nullam conferat pactionem.

Νομ. 6 § 2, Κωδ. 2, 6.

Εἰ μὲν ὁ πελάτης αὐθορμήτως—libero arbitrio — προσέφερεν ἢ ὑπισχνεῖτο ἀμοιβήν, εἶχε καλῶς (Νομ. 6 § 3, Κωδ. 2, 6)· εἰ δὲ μή, ὤφειλε μὲν καὶ τότε ὁ δικηγόρος νὰ παράσχῃ τὰς ὑπηρεσίας αὐτοῦ, ἠδύνατο δὲ νὰ ἀσφαλίσῃ ὑπὲρ ἑαυτοῦ τὸ προσῆκον honorarium, προσφεύγων εἰς τὸν δικαστήν.

Τῶν δικηγόρων οἵτινες συμπαρίσταντο ἐπὶ δικαστηρίου μετὰ τοῦ πελάτου, διέφερον, ὡς γνωστόν, οἱ procuratores, ἤτοι οἱ *ἀντὶ* τῶν διαφερομένων ἐπιμελούμενοι τῆς διεξαγωγῆς τῆς δίκης (¹)· οὗτοι, ὡς παρέχοντες ὑπηρεσίαν ἰδιωτικὴν καθαρῶς, ἠδύναντο νὰ συμφωνήσωσιν ἐλευθέρως περὶ ἀμοιβῆς, δοτέας εἴτε ἀμέσως, εἴτε μετὰ τὸ πέρας τῆς δίκης (salarium οὐχὶ honorarium), ὡς δεικνύει ἡ ἐν τῷ Πανδέκτῃ περικοπὴ ἐκ τοῦ γ' βιβλίου τῶν ἀποφάσεων τοῦ Παπινιανοῦ (Νομ. 7 Πανδ. 17, 1),

Τὰ ἀνωτέρω ἐκτεθέντα ἴσχυον καὶ ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ, ὡς ἐξάγεται ἐκ τῆς ἐν ταῖς νομοθετικαῖς τούτου συλλογαῖς συμπεριλήψεως τῶν μνημείων τοῦ παλαιοτέρου δικαίου, τῶν ἀναφερομένων εἰς τὴν ἀμοιβὴν τῶν δικηγόρων καὶ προκουρατόρων (πρβ. πλὴν τῶν ἀνωτέρω παρατεθέντων νόμων καὶ Νομ. 13 § 10 Κώδ. 3, 1).

⁂

Δὲν εἶνε τοῦ παρόντος νὰ ἐξετάσω, ἂν ἐπετρέπετο, καὶ δὴ κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Ἰουστινιανοῦ, ἡ ἐν τῷ αὐτῷ προσώπῳ συγκέντρωσις τῆς ἰδιότητος τοῦ δικηγόρου καὶ τῆς τοῦ προκουράτορος (ἡ διάκρισις τῶν δύο λειτουργιῶν ὑφίστατο καὶ ἐν τῷ Ἰουστινιανείῳ δικαίῳ, Νεαρ. 126 προοίμ.) καὶ κατὰ τίνα τρόπον ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἐκανονίζοντο τὰ τῆς ἀμοιβῆς.

Ἀλλ' ἄκυροι ἐλογίζοντο αἱ πρὸς δικηγόρους δικαιοπραξίαι, δι' ὧν οὗτοι ὑφ' οἱονδήποτε νομικὸν τύπον ἀνελάμβανον τὸν κίνδυνον δίκης τινός, εἴτε μόνον ὑπὸ τὴν ἔννοιαν, ὅτι ἐν περιπτώσει νίκης ἔμελλε νὰ αὐξήσῃ ἡ περιουσία αὐτῶν, εἴτε καὶ ὑπὸ τὴν ἔννοιαν, ὅτι ἐν περιπτώσει ἥττης ἔμελλεν αὕτη νὰ ἐλαττωθῇ (ἐργολαβία δίκης ὑπὸ *εὐρεῖαν* ἔννοιαν), ἄκυρος δὲ ἰδίᾳ ἦτο ἡ πρὸς δικηγόρον ἢ προκουράτορα δικαιοπραξία, ἐὰν περιεχόμενον εἶχεν, εἴτε φανερῶς εἴτε κεκαλυμμένως, ἀμοιβὴν ἐξαρτωμένην ἐκ τῆς εἰς τὸ μέλλον αἰσίας ἐκβάσεως τῆς δίκης, καὶ ἂν ἔτι ἡ ἀμοιβὴ αὕτη δὲν ὑπερέβαινε τὸ νόμιμον μέτρον (Νομ. 53 Πανδ. de pact. 2, 14. Νόμ. 7 Πανδ. 17, 1, Νόμ. 1 § 12 Πανδ. 50, 13, νόμ. 20 Κώδ. 4, 35, Νόμ. 15 Κώδ. 2, 13).

Τὰς τοιαύτας δικαιοπραξίας, ὡς δυναμένας νὰ ἀγάγωσι τὸν δικηγόρον ἢ τὸν προκουράτορα χάριν τῆς νίκης εἰς τὴν χρῆσιν μέσων οὐχὶ εὐθέων διὰ τὴν ἐλπίδα τοῦ κέρδους (πρβ. Ν. 1 Κώδ. 2, 14. Wetzell § 8 Σημ. 14) ἐπανειλημμένως ἐχαρακτήρισε τὸ ὑγιὲς περὶ δικαίου συναίσθημα τῶν Ρωμαίων ὡς ἀντιστρατευομένας πρὸς τὸ κοινωνικὸν συμφέρον, ὡς οὖσας contra bonos mores, ὡς ἀντικειμένας εἰς τὰ χρηστὰ ἤθη.

Ἐὰν προκουράτωρ ἐναγάγῃ extra ordinem περὶ συμφωνηθείσης ἀμοιβῆς, ἀπεφήνατο ὁ Παπινιανός, δέον νὰ ἐξετασθῇ, ἂν ὁ κύριος τῆς ὑποθέσεως ἠθέλησε τὴν *ἐργασίαν* τοῦ προκουράτορος νὰ ἀμείψῃ ἁπλῶς, ὁπότε δέον νὰ ἐκτελεσθῶσι τὰ συμφωνηθέντα, ἢ ἂν ὁ procurator, διὰ τῆς πρὸς ἑαυτὸν ὑποσχέσεως μείζονος ἀμοιβῆς ὡς βραβείου ἐν περιπτώσει νίκης, *ἀνέλαβεν* αὐτός, *παρὰ τὰ χρηστὰ ἤθη*, ἐπὶ ἰδίῳ κινδύνῳ τῆς δίκης τὴν ἔκβασιν.

Salarium procuratori constitutum, si extra ordinem peti cœperit, considerandum erit, *laborem* dominus remunerari voluerit, atque ideo fidem adhiberi placitis oporteat, *an eventum litium majoris pecuniae praemio contra bonos mores procurator redemerit.*

Νομ. 7 Πανδ. 17, 1.

Μετὰ δὲ τὸν μέγαν διδάσκαλον, ὅστις οὐ μόνον ἐσκέπτετο, ἀλλὰ καὶ *ᾐσθάνετο* τὸ δίκαιον, καὶ συνεδύαζε ἐν ἑαυτῷ κατὰ τὴν ὡραίαν ἔκφρασιν τοῦ Sohm τὴν ἠθικὴν δύναμιν ἠθικῶς διαπεπλασμένης προσωπικότητος πρὸς Ἑλληνικὴν κομψότητα καὶ Ρωμαϊκὴν ἅμα ἁδρότητα καὶ ὀξύνοιαν, καὶ ἡ νομοθεσία καὶ ἡ ἐπιστήμη δὲν ἀπέστησαν τῶν ὑγιῶν τούτων δογμάτων.

Ἀποφάνσεις νομικῶν καὶ διατάξεις αὐτοκρατόρων ἐκήρυξαν ἄκυρον τὴν δικαιοπραξίαν τὴν ἐνέχουσαν ἐξάρτησιν τῆς ἀμοιβῆς τοῦ δικηγόρου ἢ τοῦ προκουράτορος ἀπὸ τῆς τοιαύτης ἢ τοιαύτης ἐκβάσεως τοῦ δικαστικοῦ ἀγῶνος καὶ ἐν γένει ἀνάληψιν ὑπὸ τούτων τοῦ κινδύνου τῆς δίκης ὑπὸ τὴν ἀνωτέρω ἐκτεθεῖσαν ἔννοιαν.

Οὕτως ὁ Οὐλπιανὸς ἐν libro IV opinionum ἀπεφήνατο ἀθέμιτον τὴν δικαιοπραξίαν περὶ δόσεως εἰς τὸν πληρεξούσιον τοῦ ἡμίσεος τοῦ προϊόντος τῆς δίκης ἐν περιπτώσει αἰσίας ταύτης ἐκβάσεως (Νόμ. 53 Πανδ. 2, 14)· ἀλλαχοῦ δὲ ἐν libro VIII de omnibus Tribunalibus, ἀναφερόμενος εἰς Rescriptum τῶν αὐτοκρατόρων Σεουήρου καὶ Καρακάλα, ἐχαρακτήρισεν ὡς ἀντιβαίνουσαν εἰς τὰ χρηστὰ ἤθη τὴν ἐκ τῶν προτέρων ὑπόσχεσιν «νικητικοῦ» (palmarii), ἤτοι ἀμοιβῆς διὰ τὴν περίπτωσιν τῆς νίκης (Νόμ. 1 § 12 Πανδ. 50, 13).

Ἀφ' ἑτέρου, οἱ αὐτοκράτορες Διοκλητιανὸς καὶ Μαξιμιανὸς ἐπανειλημμένως ἐκήρυξαν ἄκυρον, ὡς οὖσαν contra bonos mores, τὴν ὑπὸ προκουρατόρων redemtionem litis (Νομ. 15 Κωδ. 2, 13 καὶ Νομ. 20 Κωδ. 4, 35) καὶ ὁ Κωνσταντῖνος ἠπείλησε δι' ἀποκλεισμοῦ ἀπὸ τῆς δικηγορίας τοὺς δικηγόρους, ὅσοι τῆς ἑαυτῶν ὑπολήψεως ἄμετρα καὶ ἀθέμιτα προαιρούμενοι κέρδη, ἤθελον φωραθῇ αἰτοῦντες, ὑπὸ τὸ ὄνομα δικηγορικῶν δικαιωμάτων, ὠφέλειαν ρητοῦ μέρους ἐκ τῶν ὑποθέσεων, ὧν ἀνέλαβον τὴν ὑπεράσπισιν (Νομ. 5 Κωδ. 2, 6).

Τὰ αὐτὰ δέ, ὡς εἰκός, ἴσχυον καὶ κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Ἰουστινιανοῦ, ἀφ' οὗ πᾶσαι αἱ ἀνωτέρω διατάξεις περιελήφθησαν ἐν τῷ Πανδέκτῃ καὶ ἐν τῷ Κώδικι.

Ὥστε, κατὰ τὸ Ἰουστινιάνειον δίκαιον, οἱ δικηγόροι ἠδύναντο μὲν νὰ δεχθῶσιν ὁπότεδήποτε ἀμοιβὴν ἢ ὑπόσχεσιν ἀμοιβῆς μέχρι τοῦ ἀνωτάτου ὅρου 100 χρυσῶν, ἤ, ἐν ἐλλείψει τοιαύτης, νὰ ζητήσωσι τὸν καθορισμὸν ἀναλόγου ἀμοιβῆς παρὰ τοῦ δικαστοῦ, δὲν ἠδύναντο ὅμως, μήπω περατωθείσης τῆς δίκης νὰ δεχθῶσιν ὑπόσχεσιν ἀμοιβῆς παρασχετέας αὐτοῖς καθόλου ἢ ἐν μέρει ἐν περιπτώσει μόνον αἰσίας τῆς δίκης ἐκβάσεως, εἴτε ἡ δικαιοπραξία αὕτη περιεβάλλετο τὸν τύπον ὑποσχέσεως νικητικοῦ, εἴτε περιεβάλλετο τὸν τύπον τῆς ὑποσχέσεως ποσοστοῦ ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τῆς καταψηφίσεως (quota litis), ὡς ἐπίσης ἄκυρος ἦτο πᾶσα ἑτέρα δικαιοπραξία, περιέχουσα τὴν ὑπὸ δικηγόρου ἀνάληψιν τοῦ κινδύνου τῆς δίκης κατὰ τὰ ἀνωτέρω ἐκτεθέντα (redemtio litis ὑπὸ στενὴν ἔννοιαν).

Τὰ αὐτὰ δὲ ἐξηκολούθησαν ἰσχύοντα καὶ κατόπιν ἐν τῷ Βυζαντίῳ (πρβ. Βασιλ. (Α ιδ') 1 § 4. (Η α') 12 καὶ 14, (Η β') 89, (ΙΔ α) 52, (ΝΔ ιδ') 1.

⁂

Δυνάμεθα ἤδη νὰ συλλάβωμεν τὸν ***ἐσώτερον λόγον*** τῶν διατάξεων, ὅσαι ἐκανόνιζον τὸν τρόπον τῆς ἀμοιβῆς τῶν δικηγόρων ἀφ' ἑνός, καὶ τῶν διατάξεων ὅσαι ἀπηγόρευον τὴν ὑπὸ δικηγόρου ἢ προκουράτορος ἐργολαβίαν δίκης ἐν εὐρυτέρᾳ ἐννοίᾳ ἀφ' ἑτέρου.

Αἱ μὲν διατάξεις αἱ κανονίζουσαι τὸν τρόπον τῆς ἀμοιβῆς τῶν δικηγόρων τὸν ἐσώτερον αὐτῶν λόγον εἶχον ἐν τῇ ἀντιλήψει τῆς δικηγορίας ὡς λειτουργίας κοινωνικῆς καὶ ὡς ὑπηρεσίας δημόσιον τρόπον τινὰ φερούσης χαρακτῆρα, μὴ δυναμένης δὲ διὰ τοῦτο νὰ ἀμείβηται κατὰ τὰς ἀρχὰς περὶ ἀμοιβῆς τῶν ἰδιωτικῶν καθαρῶς ὑπηρεσιῶν. Αἱ δὲ διατάξεις αἱ ἀπαγορεύουσαι τὴν ἐξάρτησιν τῆς ἀμοιβῆς τοῦ δικηγόρου καθόλου ἢ ἐν μέρει ἐκ τῆς ἐκβάσεως τῆς δίκης καὶ ἐν γένει τὴν ἐπὶ ἰδίῳ κινδύνῳ ἀνάληψιν δικῶν ***ὑπὸ δικηγόρων καὶ προκουρατόρων***, ἀπέρρεον μᾶλλον ἀπὸ τῆς ἀρχῆς, ὅτι ἀντέκειντο μὲν εἰς τὴν δικηγορικὴν ἀξιοπρέπειαν ἐπὶ δικηγόρων, ἀλλὰ κυρίως καὶ πρώτιστα ὅτι ἀντέκειντο εἰς τὰ χρηστὰ ἤθη καὶ τὸ κοινωνικὸν συμφέρον δικαιοπραξίαι δυνάμεναι νὰ ἀγάγωσι τὸν ὑπὲρ οὗ ἡ ὑπόσχεσις δικηγόρον ἢ προκουράτορα εἰς χρῆσιν μέσων οὐχὶ εὐθέων ἐπὶ βλάβῃ τῆς ὀρθῆς ἀπονομῆς τῆς δικαιοσύνης, διὰ τὴν ἐλπίδα τοῦ κέρδους.

II

Ἴδωμεν νῦν, ἐὰν καὶ κατὰ πόσον αἱ διατάξεις αὗται κατηργήθησαν ὑπὸ τοῦ ὀργανισμοῦ τῶν δικαστηρίων καὶ ὑπὸ τῆς πολιτικῆς δικονομίας.

Κατὰ τὸ ἄρθρον 144 τοῦ ὀργανισμοῦ τῶν δικαστηρίων οἱ δικηγόροι «... ὀφείλουν νὰ σημειώνωσιν εἰς τὸ τέλος ἑκάστης γνωμοδοτήσεως, ἢ ἄλλου ἐγγράφου, συντεθειμένου ἢ ὑπογεγραμμένου παρ' αὐτῶν, τὴν ποσότητα τῶν τελῶν καὶ τῶν δικαιωμάτων καὶ νὰ δίδωσιν ἐξοφλητικὸν περὶ τῆς ἀντιμισθίας, τὴν ὁποίαν ἔλαβον ***ὑπὲρ τὰ νενομισμένα*** (γρ. ἐκτὸς τῶν νομίμων δικαιωμάτων).

Κατὰ δὲ τὸ ἄρθρον 145 τοῦ αὐτοῦ νόμου «δὲν δύνανται οἱ δικηγόροι νὰ συμφωνῶσι πρὸς βλάβην τῶν διαδίκων περὶ ἀντιμισθίας ἀνωτέρας τοῦ νομίμου τέλους ἢ δικαιώματος (γρ. περὶ ἀμοιβῆς δοτέας αὐτοῖς ἐκτὸς τῶν νομίμων τελῶν καὶ δικαιωμάτων). Τοιαύτη συμφωνία εἶνε ἄκυρος, τὸ δὲ ληφθὲν ἐπιστρέφεται μετὰ τόκου καὶ ὁ παραβάτης δικηγόρος παύεται πρὸς καιρὸν τοῦ ἐπαγγέλματος αὐτοῦ». Ἡ αὐτὴ τέλος ποινὴ χαρεῖ καὶ κατ' ἐκείνων «ὅσοι πρὸ τῆς ἀποπερατώσεως τῆς συζητήσεως ἠνάγκασαν τὸν πελάτην των νὰ δώσῃ ἢ νὰ ὑποσχεθῇ ἀντιμισθίαν».

Διὰ τοῦ ἄρθρου 101 ἐδ. 6' πολ. δικ. ὡρίσθη ὅτι οἱ δικηγόροι, πλὴν τοῦ περὶ ἀποζημιώσεως δικαιώματος διὰ τὰ κατὰ τὴν ὑπόθεσιν γενόμενα ἔξοδα ἐπὶ ἐπισχέσει τῶν ἀποδοτέων χρημάτων καὶ ἐγγράφων, περὶ οὗ δικαιώματος ἐγένετο

(¹) Οὐχὶ ὡς ἄμεσοι ἀντιπρόσωποι ὑπὸ τὴν σημερινὴν ἔννοιαν. Ἡ νομικὴ θέσις τῶν procuratorum δὲν διεκαθάρθη ἀκόμη ἐν τῇ ἐπιστήμῃ. Περὶ τῆς σημερινῆς καταστάσεως τοῦ ζητήματος πρβ. *Hellwig* Lehrbuch des deutschen Civilprocessrechts τόμ. Β' (1907) § 122 Σελ. 364.

λόγος ἐν τῷ προηγουμένῳ ἐδαφίῳ τοῦ ἄρθρου τούτου, ἔχουσι μόνοι αὐτοὶ τὸ δικαίωμα «τοῦ νὰ πληρώνωνται τὰ κατὰ »τὴν διατίμησιν νενομισμένα καὶ ἀπο»λαμβάνουσι μέχρι τῆς πληρωμῆς τὸ εἰ»ρημένον τῆς ἐπισχέσεως δικαίωμα».

Τέλος διὰ τοῦ Β. Διατάγματος τῆς 8 Μαΐου 1835 καθωρίσθησαν «τὰ ἐν τῷ »ἄρθρῳ 245 (γρ. 145) τοῦ περὶ δικαστη»ρίων καὶ συμβολαιογράφων νόμου καὶ »ἐν τῷ ἄρθρῳ 101 Πολιτικῆς Δικονομίας »δικαιώματα τῶν δικηγόρων» ὡρίσθη δὲ ἐν τῷ ἄρθρῳ 11 τοῦ Διατάγματος τούτου ὅτι τὰ ἐν αὐτῷ «κεκανονισμένα δι»καιώματα *πρέπει νὰ θεωρῶνται ὡς ἀ»ώτατος ὅρος*».

Αὗται ἦσαν αἱ διατάξεις τῆς νεωτέρας ἡμῶν νομοθεσίας περὶ τῶν δικαιωμάτων τῶν δικηγόρων πρὸ τοῦ ἐσχάτως ψηφισθέντος νόμου.

⁂

Ἁπλῆ ἀντιπαραβολὴ τῶν διατάξεων τούτων πρὸς τὰς ἀντιστοίχους διατάξεις τοῦ ρωμαϊκοῦ καὶ τοῦ βυζαντιακοῦ δικαίου δύναται νὰ πείσῃ, ὅτι αἱ διατάξεις τοῦ δικαστικοῦ ὀργανισμοῦ κλπ., περὶ ὧν ὁ λόγος, καίπερ ἀπὸ τῆς αὐτῆς πηγάζουσαι ἀρχῆς, ἀφ' ἧς καὶ αἱ περὶ ἀμοιβῆς τῶν δικηγόρων διατάξεις τοῦ Ρωμαϊκοῦ δικαίου, ἤτοι: ἀπὸ τῆς ἀντιλήψεως ὅτι αἱ δικηγορικαὶ ὑπηρεσίαι, δημόσιον φέρουσαι χαρακτῆρα, πρέπει ν' ἀμείβωνται οὐχὶ κατὰ τὰς κοινὰς ἀρχὰς περὶ ἀμοιβῆς τῶν ἰδιωτικῶν ὑπηρεσιῶν, ἀλλὰ κατ' ἰδίους κανόνας, διετύπωσαν ὅμως *κατ' ἄλλον τρόπον* τοὺς ἰδιαιτέρους τούτους κανόνας.

Πρῶτον, ἐν ἐλλείψει αὐτοπροαιρέτου παροχῆς ἀμοιβῆς ἢ ὑποσχέσεως ἀμοιβῆς, ὁ δικηγόρος ὑπὸ τὸ κράτος τῶν διατάξεων τοῦ ὀργανισμοῦ ἠδύνατο νὰ ἀξιώσῃ ἀμοιβὴν οὐχὶ κατ' ἐλευθέραν ἐκτίμησιν τοῦ δικαστοῦ, κανονίζοντος αὐτὴν «πρὸς τὸ μέτρον τῆς δίκης καὶ τὴν εὐγλωττίαν καὶ τὴν συνήθειαν τοῦ φόρου καὶ τοῦ δικαστηρίου», ὡς συνέβαινε κατὰ τὸ ρωμαϊκὸν δίκαιον, ἀλλὰ συμφώνως πρὸς τὴν ἐν τῷ Β. Διατάγματι τῆς 8ης Μαΐου 1835 λεπτομερῆ διατίμησιν.

Δεύτερον, κατηργήθη ὁ μέχρις 100 χρυσῶν περιορισμὸς *τῆς αὐτοπροαιρέτου* παρὰ τῶν διαδίκων ἀμοιβῆς, ἀφ' οὗ αὕτη ἐπετράπη ἀπεριορίστως καὶ ἄνευ διαστολῆς διὰ τῆς τελευταίας φράσεως τοῦ ἄρθρου 144 τοῦ ὀργανισμοῦ τῶν δικαστηρίων.

Τρίτον, ἐπετράπη ὁ πρὸς ὄφελος τῶν διαδίκων διὰ συμφωνίας περιορισμὸς τῆς ἀμοιβῆς εἰς ποσὸν ἔλαττον τῶν νομίμων δικαιωμάτων.

Τέλος διετυπώθη ὑπὸ ἄλλην μορφὴν ἡ ἀπὸ τῆς ἄκρας ἀντιλήψεως τῆς δικηγορίας, ὡς κοινωνικῆς λειτουργίας, ἀπορρέουσα καὶ ἐν τῷ ῥωμαϊκῷ ἤδη δικαίῳ ἀνεγνωρισμένη ἀρχή, ὅτι ὁ δικηγόρος δὲν δύναται νὰ πιέσῃ πρὸ τῆς ἀποπερατώσεως τῆς συζητήσεως τὸν πελάτην εἰς παροχὴν ἢ ὑπόσχεσιν ἀμοιβῆς ἐξαρτῶν ἀπὸ τῆς δόσεως ἢ ἀπὸ τῆς ὑποσχέσεως ταύτης τὴν παροχὴν τῆς ἑαυτοῦ συνδρομῆς.

⁂

Κατὰ τοιοῦτόν τινα τρόπον ἀντικατέστησαν αἱ διατάξεις τῆς νεωτέρας ἡμῶν νομοθεσίας τὰς περὶ ἀμοιβῆς τῶν δικηγόρων διατάξεις τοῦ ῥωμαϊκοῦ καὶ βυζαντιακοῦ δικαίου.

Κατήργησαν ἀρά γε αὗται καὶ τὰς διατάξεις περὶ ἀπαγορεύσεως τῶν δικαιοπραξιῶν, δι' ὧν ἡ ἀμοιβὴ τοῦ δικηγόρου ἐξηρτήθη καθόλου ἢ ἐν μέρει ἐκ τῆς αἰσίας ἐκβάσεως τῆς δίκης καὶ ἐν γένει δι' ὧν ὁ δικηγόρος ἀναλαμβάνει αὐτὸς τῆς δίκης τὸν κίνδυνον ὑπὸ τὴν ἀνωτέρω ἐκτεθεῖσαν ἔννοιαν;

Ἵνα δεχθῇ τις τὴν καταφατικὴν λύσιν πρέπει ν' ἀποδείξῃ, ὅτι αἱ τελευταῖαι αὗται διατάξεις, καίπερ μὴ καταργηθεῖσαι ῥητῶς, ἀντιβαίνουσιν ὅμως πρὸς τὰς ἀνωτέρω παρατεθείσας διατάξεις τῶν νεωτέρων νόμων.

Οὐ μόνον διότι ῥητῶς ὁ ὀργανισμὸς τῶν δικαστηρίων ἐκεῖνα μόνον τῶν προνενομοθετημένων κατήργησεν, ὅσα ἀντέβαινον εἰς αὐτὸν (ἄρθρ. 312 ἐδ. 2 ὀργ.)· ἀλλὰ καὶ δυνάμει τῆς γενικῆς ἑρμηνευτικῆς ἀρχῆς, καθ' ἣν ὁ παλαιότερος νόμος, ὁ μὴ ῥητῶς καταργηθείς, ἐξακολουθεῖ ὑφιστάμενος, ἐφ' ὅσον δύναται νὰ συνυπάρξῃ μετὰ τοῦ νεωτέρου (Νομ. 28 Πανδ. de leg. 1, 3 Dernburg Pand. I § 30 Σημ. 5).

Τοιαύτη δ' ὅμως ἀδυναμία συνυπάρξεως τῶν περὶ ἀμοιβῆς τῶν δικηγόρων διατάξεων τοῦ ὀργανισμοῦ τῶν δικαστηρίων καὶ τῶν διατάξεων τοῦ προγενεστέρου δικαίου, τῶν ἀπαγορευουσῶν τὴν ὑπὸ εὐρεῖαν ἔννοιαν ἐργολαβίαν δίκης, δὲν φαίνεται προκύπτουσα.

Τοὐναντίον ὑπὲρ τῆς ἐξακολουθήσεως τῆς ἰσχύος αὐτῶν συνηγορεῖ κυριώτατα τὸ ἐπιχείρημα, ὅτι, ὡς ἀνωτέρω ἐξετέθη, αἱ διατάξεις αὗται ἀπέρρευσαν ἀπὸ *ἄλλης* νομικῆς ἀρχῆς, ἀρχῆς διαφόρου ἐκείνης, ἥτις ὑπηγόρευσε τὸν κατὰ τοιοῦτον ἢ τοιοῦτον τρόπον διακανονισμὸν τῆς ἀμοιβῆς τῶν δικηγόρων.

Αἱ μὲν διατάξεις, αἱ κατὰ παρέκκλισιν τῶν κοινῶν περὶ συμβάσεων ἀρχῶν κανονίζουσαι τὸν τρόπον τῆς ἀμοιβῆς τῶν δικηγόρων τὸν ἐσώτερον αὐτῶν λόγον εἶχον, ὡς εἴρηται, ἐν τῇ ἀντιλήψει τῆς δικηγορίας ὡς ὑπηρεσίας δημόσιον φερούσης χαρακτῆρα, αἱ δὲ ἀπαγορεύουσαι τὴν ἐξάρτησιν τῆς ἀμοιβῆς τοῦ δικηγόρου ἐκ τῆς μελλούσης ἐκβάσεως τῆς δίκης ἀπέρρευσαν μᾶλλον ἀπὸ τῆς ἀρχῆς, ὅτι ἀντέκειντο εἰς τὰ χρηστὰ ἤθη δικαιοπραξίαι δυνάμεναι νὰ ἀγάγωσι τὸν ὑπὲρ οὗ ἡ ὑπόσχεσις δικηγόρον εἰς χρῆσιν μέσων οὐχὶ εὐθέων ἐπὶ βλάβῃ τῆς ὀρθῆς ἀπονομῆς τῆς δικαιοσύνης.

Ἀφοῦ λοιπὸν διάφορος ἦτο ὁ νομικὸς λόγος τῶν διατάξεων τούτων, πῶς δύναταί τις νὰ ὑποστηρίξῃ ὅτι αὗται κατηργήθησαν διὰ τῶν ἄρθρων 144 καὶ 145 τοῦ ὀργανισμοῦ τῶν δικαστηρίων;

Τοὐναντίον εἶνε προφανές, ὅτι τὰ ἄρθρα 144 καὶ 145 τοῦ ὀργανισμοῦ τοῦτο μόνον ἐνόησαν, τὸ νὰ κανονίσωσι ***κατ' ἄλλον τρόπον*** τὰ τῆς ***θεμιτῆς*** τῶν δικηγόρων ἀμοιβῆς, οὐχὶ δὲ καὶ νὰ ἐπιτρέψωσιν ἐντὸς τῶν ὅρων τῆς ὑπὸ τούτων κανονιζομένης ἀμοιβῆς τὴν τέως ἀθέμιτον δικαιοπραξίαν περὶ ἐργολαβίας δίκης ὑπὸ εὐρεῖαν ἔννοιαν.

Ἡ ὀρθὴ ἄρα λύσις εἶνε, νομίζω, ἐκείνη ἣν ἐδέξατο καὶ ὁ Ἄρειος Πάγος ἐν ὁλομελείᾳ (ἀποφ. 90 τοῦ 1900)· ὅτι δηλαδὴ αἱ διατάξεις τοῦ Ρωμαϊκοῦ δικαίου αἱ ἀπαγορεύουσαι τὴν ἐξάρτησιν τῆς ἀμοιβῆς τοῦ δικηγόρου καθ' ὅλου ἢ ἐν μέρει ἐκ τῆς ἐκβάσεως τῆς δίκης καὶ ἐν γένει αἱ ἀπαγορεύουσαι τὴν ἐργολαβίαν δίκης, δὲν κατηργήθησαν ὑπὸ τῶν ἄρθρων 144 καὶ 145 τοῦ ὀργανισμοῦ τῶν δικαστηρίων.(¹)

⁂

Ἐὰν ταῦτα οὕτως ἔχωσι, δὲν δύναται νὰ εἶνε ἀκριβὲς τὸ ὑπὸ τοῦ Σ. Εὐκλείδου γραφέν, ὅτι μετὰ τὸ ἄρθρον 145 τοῦ ὀργανισμοῦ τῶν δικαστηρίων «δὲν ἀπα»γορεύεται ἀπολύτως ἡ ἐκ τῆς ἐκβά»σεως τῆς δίκης ἐξάρτησις τῆς ἀντιμι»σθίας τοῦ δικηγόρου, ἀλλὰ μόνον ἐφ' »ὅσον ἔχει ἀμοιβὴν μείζονα τῆς νομίμου »πρὸς βλάβην τοῦ διαδίκου, ἢ ἐφ' ὅσον »ἐγένετο κατ' ἀπαίτησιν τοῦ δικηγόρου »ἐξαναγκάσαντος τὸν πελάτην του εἰς »τοῦτο καὶ οὐχὶ αὐτοπροαιρέτως».

Τοὐναντίον πρέπει νὰ εἴπωμεν, ὅτι, καὶ ὑπὸ τὸ κράτος τῶν ἄρθρων 144 καὶ 145 τοῦ ὀργανισμοῦ, ἦτο ἄκυρος ὡς ἀντιβαίνουσα εἰς τὰ χρηστὰ ἤθη ἡ πρὸς δικηγόρον αὐτοπροαίρετος ὑπόσχεσις ἀμοιβῆς ἡ περιέχουσα ἐξάρτησιν τῆς ἀμοιβῆς ταύτης ἀπὸ τῆς μελλούσης ἐκβάσεως τῆς δίκης· ὡς ἐπίσης ὅτι ἦτο ἄκυρος ἡ ἐντὸς τῶν ὅρων τοῦ ἄρθρου 145 ἐδ. α' συμφωνία περὶ ἀμοιβῆς, ἡ περιέχουσα ἐξάρτησιν τῆς ἀμοιβῆς ταύτης ἀπὸ τῆς νίκης ἐν τῷ δικαστικῷ ἀγῶνι, οἱανδήποτε νομικὴν μορφὴν καὶ ἂν περιεβάλλοντο αἱ τοιαῦται δικαιοπραξίαι.

III

Ἐξετάσωμεν νῦν τὸ περιεχόμενον τοῦ νεωτάτου νόμου περὶ τῶν δικαιωμάτων τῶν δικηγόρων.

Κατὰ τὸ ἄρθρον 1 τοῦ νόμου τούτου «καταργοῦνται τὰ ἄρθρα 144, 145 καὶ »150 (²) τοῦ ὀργανισμοῦ τῶν δικαστηρίων »ὡς καὶ τὸ ἀπὸ 8 Μαΐου 1835 Β. Δ. περὶ »τῶν δικαιωμάτων τῶν δικηγόρων. Τὰ »τῆς ἀμοιβῆς δὲ τῶν δικηγόρων κανονί»ζονται κατὰ συμφωνίαν μετὰ τοῦ πελάτου».

Κατὰ δὲ τὸ ἄρθρον 2 αὐτοῦ «αἱ λόγῳ »τῶν δικαστικῶν δαπανημάτων καὶ τῆς »ἀμοιβῆς τοῦ δικηγόρου μετὰ τοῦ πελά»του του διαφοραί, ἂν δὲν ἔχωσι κανο»νισθῇ διὰ συμφωνίας κατὰ τὸ 1 ἄρθρον, »φέρονται κατὰ τὰ ἄρθρα 242 καὶ 243 »τοῦ ὀργανισμοῦ τῶν δικαστηρίων ἐνώ»πιον τοῦ Εἰρηνοδίκου ἢ τοῦ Προέδρου »τοῦ Δικαστηρίου, παρ' ᾧ διεξήχθη ἡ »ὑπόθεσις, ἐπὶ δὲ ἐξωδίκων πράξεων ἐ»νώπιον τοῦ Εἰρηνοδίκου μὲν τοῦ τόπου »τῆς ἐκτελέσεως τῆς ἐντολῆς προκειμέ»νου περὶ ἀπαιτήσεως κατωτέρας τῶν »τριακοσίων δραγμῶν, τοῦ Προέδρου δὲ »τῶν Πρωτοδικῶν τοῦ αὐτοῦ τόπου προ»κειμένου περὶ ἀπαιτήσεως ἀνωτέρου πο»σοῦ, ἐπιφυλαττομένης καὶ τῆς διατά»ξεως τοῦ ἄρθρου 15 § 3 τοῦ ΓΤΙΖ' νό»μου περὶ δικηγορικῶν συλλόγων. Οἱ »Εἰρηνοδίκαι καὶ οἱ Πρόεδροι ὁρίζουσι »τὸ ποσὸν τῆς ἀμοιβῆς, λαμβάνοντες ὑπ' »ὄψει τὴν ἀξίαν τοῦ ἀντικειμένου τῆς »δίκης, τὴν ἐπιστημονικὴν ἐργασίαν, ἣν »κατέβαλεν ὁ δικηγόρος καὶ πᾶσαν ἐν »γένει δικαστικὴν καὶ ἐξώδικον ἐνέργειάν »του...». (¹)

Τέλος διὰ τοῦ ἄρθρου 6 τοῦ αὐτοῦ νόμου ἐτροποποιήθη τὸ ἐδάφιον βον τοῦ ἄρθρου 101 τῆς πολ. δικ. ὡς ἑξῆς: «Μό»νον οἱ δικηγόροι ἔχουν τὸ δικαίωμα »τοῦ νὰ πληρώνωνται καὶ ἀπολαμβάνωσιν »αὐτοί τε *καὶ οἱ κληρονόμοι των* μέχρι »τῆς πληρωμῆς τὸ εἰρημένον τῆς ἐπισχέσεως δικαίωμα.»

Τὸ περιεχόμενον τοῦ νόμου εἶνε σαφές.

Διὰ τούτου ὡρίσθη πρῶτον μέν, ὅτι ἐν ἐλλείψει συμφωνίας περὶ ἀμοιβῆς, τὰ δικηγορικὰ δικαιώματα κανονίζονται, ὡς καὶ κατὰ τὸ ρωμαϊκὸν δίκαιον, ὑπὸ τοῦ δικαστοῦ, (ἄνευ ὅμως ἀνωτάτου κατὰ νόμον ὁρίου), λαμβάνοντος ὑπ' ὄψιν τὴν ἀξίαν τοῦ ἐπιδίκου ἀντικειμένου, τὴν ἐπιστημονικὴν ἐργασίαν τοῦ δικηγόρου καὶ ἐν γένει πᾶσαν δικαστικὴν ἢ ἐξώδικον ἐνέργειαν αὐτοῦ. Ἔπειτα δέ, ὅτι ἐπιτρέπεται συμφωνία περὶ ἀμοιβῆς ἀπεριορίστως, ἄνευ δηλαδὴ περιορισμοῦ μέχρι τῶν κατὰ τὴν νόμιμον διατίμησιν δικαιωμάτων, ὡς συνέβαινεν ὑπὸ τὸ κράτος τοῦ ἄρθρου 145 τοῦ ὀργαν. τῶν δικαστηρίων --τοιαύτη νόμιμος διατίμησις δὲν ἀναγνωρίζεται πλέον—, οὐδὲ μέχρι τῶν δικαιωμάτων τῶν εὐλόγων κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ δικαστοῦ. Ἐλύθη τέλος νομοθετικῶς τὸ ζήτημα, ἂν τὸ δικαίωμα τῆς ἐπισχέσεως ἔχωσι καὶ οἱ κληρονόμοι τοῦ δικηγόρου. ⁂

Ἐνόησεν ἀρά γε ὁ νόμος νὰ χωρήσῃ καὶ ἔτι περαιτέρω καὶ νὰ καταργήσῃ τὰς περὶ ἐργολαβίας δίκης διατάξεις τοῦ τέως ἰσχύοντος δικαίου, καταρρίπτων οὕτω τοὺς ὑπὸ τούτου τεθέντας ἠθικοὺς φραγμοὺς εἰς τὰς δικαιοπραξίας περὶ ἀμοιβῆς τῶν δικηγόρων;

Ὑπὲρ τῆς ἀποφατικῆς λύσεως συνηγορεῖ πρῶτον ἡ παρατήρησις, ὅτι διὰ τοῦ νέου τούτου νόμου κατηργήθησαν *ῥητῶς μόνον* αἱ διατάξεις τῶν ἄρθρων 144 καὶ 145 τοῦ ὀργανισμοῦ τῶν δικαστηρίων καὶ τοῦ ἀπὸ 8 Μαΐου 1835 Β. Διατάγματος.

Θὰ ἠδύνατο ἄρα μετὰ λόγου νὰ ὑποστηριχθῇ, ὅτι, ἀφοῦ, ὡς ἀνωτέρω ἀπεδείχθη, αἱ διατάξεις τοῦ ρωμαϊκοῦ δικαίου περὶ ἐργολαβίας τῆς δίκης *δὲν* κατηργήθησαν ὑπὸ τῶν ἄρθρων 144 καὶ 145 τοῦ Ὀργαν. Δικαστ., ὁ νεαρὸς νόμος, καταργήσας *ῥητῶς μόνον* τὰς τελευταίας ταύτας διατάξεις, δὲν πρέπει νὰ ἑρμηνευθῇ ὡς συγκαταργήσας καὶ τὰς περὶ ἐργολαβίας δίκης διατάξεις τοῦ προγενεστέρου δικαίου.

Ἀλλὰ καὶ ἐκ τοῦ συνόλου τοῦ νόμου καὶ ἐκ τῆς ἀλληλουχίας αὐτοῦ πρὸς τὸν ὅλον τῆς δικηγορίας θεσμὸν ὁμοία ὑποστηρίζεται λύσις. Καὶ ὁ νόμος οὗτος ἐσώτερον λόγον ἔχει, ὡς καὶ τὰ ὑπ' αὐτοῦ καταργηθέντα ἄρθρα τοῦ Ὀργανισμοῦ τῶν Δικαστηρίων, τὴν εἰδικὴν ρύθμισιν τοῦ τρόπου τῆς ἀμοιβῆς τῶν δικηγόρων διὰ τὰς ὑπηρεσίας αὐτῶν, αἵτινες δὲν δύνανται νὰ ἐξομοιωθῶσι πρὸς τὰς καθαρῶς ἰδιωτικὰς ὑπηρεσίας.

Ἀλλά, τούτου τεθέντος, δὲν δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ὡς περιλαμβανόμεναι ἐν τῇ σφαίρᾳ τῶν διατάξεων, ἃς ἐσκόπει νὰ μεταβάλῃ ὁ νεώτερος νόμος, καὶ αἱ διατάξεις περὶ τῆς ὑπ' εὐρεῖαν ἔννοιαν ἐργολαβίας δίκης, αἵτινες, ὡς εἴρηται, ἀπὸ ἄλλης ἀπορρέουσιν ἀρχῆς.

Καὶ ἐκ τοῦ γράμματος ἄρα τοῦ νεαροῦ νόμου καὶ ἐκ τῆς ἐννοίας αὐτοῦ σαφῶς ἐνδείκνυται, ὅτι οὗτος οὐδαμῶς ἐνόησε νὰ καταργήσῃ τὰς διατάξεις τοῦ τέως ἰσχύοντος δικαίου τὰς ἀπαγορευούσας τὴν ἐξάρτησιν τῆς ἀμοιβῆς τοῦ δικηγόρου ἐκ τῆς μελλούσης ἐκβάσεως τῆς ὑποθέσεως καὶ ἐν γένει τὴν παρὰ δικηγόρου ἐργολαβίαν δίκης.

Ἀλλὰ καὶ ἂν ἤθελεν ὑποτεθῇ, ὅτι δὲν ἐξάγεται σαφῶς τὸ τοιοῦτον, ἐφ' ὅσον ἀφ' ἑτέρου δὲν ἐξάγεται σαφῶς καὶ ἀνενδοιάστως, ὅτι ὁ νεώτερος νόμος ἐνόησε νὰ καταργήσῃ κανόνας δικαίου, *ῥητῶς* χαρακτηρίζοντας δικαιοπραξίαν τινὰ ὡς ἀντιβαίνουσαν εἰς τὰ χρηστὰ ἤθη καὶ κατ' ἀκολουθίαν ὡς ἄκυρον, δὲν εἶνε λογικὸν νὰ θεωρηθῶσιν οἱ κανόνες οὗτοι ὡς σιωπηρῶς ὑπὸ τούτου καταργηθέντες.

⁂

Ἐὰν τἀνωτέρω ἔχωσιν ὀρθῶς, δὲν δύναται νὰ στηριχθῇ τὸ ὑπὸ τοῦ Σ. Εὐκλείδου γραφέν, ὅτι «καὶ ἂν ἤθελεν ὑπο»τεθῇ ὅτι μετὰ τὸν ὀργανισμὸν τῶν δι»καστηρίων ἴσχυον αὐτοτελῶς ὡς ἴδιοι »ὁρισμοὶ αἱ περὶ ἐργολαβίας [δίκης] δια»τάξεις τοῦ ἀστικοῦ δικαίου, ἀπαγορευο»μένης ἀπολύτως τῆς ἐργολαβίας τῆς δί»κης... μετὰ τὸν νεαρὸν νόμον δὲν δύ»ναται νὰ γίνῃ πλέον λόγος περὶ τῆς ἀ»παγορεύσεως ταύτης, προφανῶς ἀντι»βαινούσης καὶ εἰς τὸ πνεῦμα αὐτοῦ».

Ὡς ἐπίσης δὲν δύναται νὰ εἶνε ὀρθὸς ὁ συλλογισμὸς τοῦ Λιβαδᾶ ὅτι—ἀφοῦ ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου 145 ὀργαν. δικ. ἡ (κατὰ τὴν θεωρίαν αὐτοῦ) ἐμμέσως καὶ σιωπηλῶς ἀπαγορεύουσα τὴν ἐργολαβίαν δίκης ἐν εὐρυτέρᾳ ἐννοίᾳ, κατηργήθη ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 1 τοῦ νεαροῦ νόμου,—συγκατηργήθησαν μετ' αὐτῆς καὶ αἱ διατάξεις τοῦ ρωμαϊκοῦ καὶ βυζαντιακοῦ δικαίου αἱ ἀπαγορεύουσαι τὴν τοιαύτην δικαιοπραξίαν «ἅτε ἀντικείμεναι τῇ διατά»ξει τοῦ αὐτοῦ ἄρθρου τοῦ νεωτέρου νό»μου, ἥτις ἐν τέλει ὁρίζει καθόλου, μη»δεμίαν ποιουμένη διάκρισιν ἢ ἐπιφύλα»ξιν, ὅτι τὰ τῆς ἀμοιβῆς τοῦ δικηγόρου »κανονίζονται κατὰ συμφωνίαν μετὰ τοῦ »πελάτου» καὶ ὅτι κατ' ἀκολουθίαν «ἡ »περὶ ἐργολαβίας τῆς δίκης καὶ περὶ πο»σοστοῦ τῆς δίκης σύμβασις (pactum de »quota litis), ὡς συμφωνίαι καὶ αὗται »τοῦ δικηγόρου μετὰ τοῦ πελάτου κα»νονίζουσαι τὰ τῆς ἀμοιβῆς αὐτοῦ εἶνε »ἔγκυροι, τοῦ πελάτου, κυρίου καὶ δια»χειριστοῦ ὄντος τῆς ἰδίας οὐσίας, μετὰ »τὴν κατάργησιν τῶν ἀπαγορευτικῶν δια»τάξεων τοῦ ὀργανισμοῦ τῶν δικαστη»ρίων καὶ τοῦ ἀστικοῦ δικαίου, ὑπ' οὐδε»νὸς ἑτέρου νόμου κωλυομένου νὰ ἐκχω»ρήσῃ τῷ δικηγόρῳ ἐν ὅλῳ ἢ ἐν μέρει »τὴν ἐπίδικον ἀπαίτησιν».

⁂

Εἶνε ἄξιον παρατηρήσεως, ὅτι ἡ κοινὴ συνείδησις τῶν πεπολιτισμένων καθόλου κοινωνιῶν ἀπεδοκίμασε καὶ ἀποδοκιμάζει τὰς δικαιοπραξίας τὰς περιεχούσας ἐξάρτησιν τῆς ἀμοιβῆς τοῦ δικηγόρου ἐκ τῆς ἐκβάσεως τοῦ δικαστικοῦ ἀγῶνος καὶ ἐν γένει τὰς δικαιοπραξίας δι' ὧν οἱ ἐπιτετραμμένοι κατ' ἐπάγγελμα τὴν ὑπεράσπισιν τῶν ἰδιωτικῶν συμφερόντων ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων ἀναλαμβάνουσιν αὐτοὶ τὸν κίνδυνον τῆς ἐκβάσεως δίκης τινός.

Ἡ τοιαύτη δὲ ἀποδοκιμασία καθίσταται ἔκδηλος εἴτε διὰ ῥητῶν νομοθετικῶν ἀπαγορεύσεων, εἴτε ἐν ἀποφάσεσι δικαστηρίων, εἴτε ἐν ταῖς συγγραφαῖς τῶν ἑρμηνευτῶν τοῦ δικαίου.

Οὕτως ἐν *Γαλλίᾳ* ἤδη διὰ τῶν Etablissements τοῦ Ἁγίου Λουδοβίκου (κεφ. XIV) ἀπηγορεύοντο αἱ τοιαῦται δικαιοπραξίαι πρὸς τοὺς procureurs, ὡς ὠνομάζοντο ἐν τῷ παλαιοτέρῳ γαλλικῷ δικαίῳ οἱ ἐκπληροῦντες ἔργα ἀνάλογα πρὸς τὰ τῶν σημερινῶν avoués, καὶ πρὸς τοὺς δικηγόρους (avocas) ἀπόφασις δὲ τοῦ παρλαμέντου τῶν Παρισίων καὶ γνῶμαι νομικῶν ἐκύρωσαν καὶ βραδύτερον τὰς τοιαύτας ἀπαγορεύσεις (πρβ. Pand. franç ἐν λέξει avoué §§ 15-62 καὶ 1187 καὶ ἐν λέξει avocat § 1355).

Ἐν δὲ τῷ Ναπολεοντείῳ κώδικι (ἀρθ. 1597) ἐπανελήφθη διάταξις, περιλαμβανομένη ἤδη κατὰ τὴν οὐσιώδη αὐτῆς ἔννοιαν ἐν διατάγμασι προγενεστέρων Γάλλων βασιλέων (ord. d' Orleans [ἔτ.1560) ἄρθρ. 54, ord. τοῦ 1629 ἄρθρ. 94), καθ' ἣν:

«Les juges, leurs suppléants, les magistrats remplissant le ministère public, les greffiers, huissiers, avoués, défenseurs officieux et notaires ne peuvent devenir cessionnaires des procès, droits et actions litigieux, qui sont de la compétence du tribunal, dans le ressort duquel ils exercent leurs fonctions à peine de nullité et des dépens, dommages et interêts».

(¹) ***Σημ.*** Τὸ ὑπὸ τοῦ Λιβαδᾶ γραφὲν ὅτι «ἡ ἐργολαβία δίκης καὶ τὸ σύμφωνον περὶ ποσοστοῦ τῆς δίκης ἀπαγορεύονται ἀμέσως μὲν καὶ διαρρήδην ὑπὸ τοῦ ρωμαϊκοῦ καὶ τοῦ βυζαντιακοῦ δικαίου, ἐμμέσως δὲ καὶ σιωπηλῶς ὑπὸ τῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρου 145 τοῦ ὀργ. τῶν δικαστηρίων» εἶνε σκοτεινὸν πως. Τί σημαίνει τοῦτο τό: «Ἐμμέσως καὶ σιωπηλῶς;»

(²) Σημ. Τὸ ἄρθρον 150 ὀργ. ἀναφέρεται εἰς τὴν ὑπὸ δικηγόρων τήρησιν βιβλίων.

(¹) Σημ. Τὸ ὑπόλοιπον μέρος τοῦ ἄρθρου κανονίζει τὰ τῶν ἐνδίκων μέσων κατὰ τῶν τοιούτων ἀποφάσεων τοῦ Προέδρου ἢ Εἰρηνοδίκου.

Ἐπὶ τῇ βάσει δὲ τῆς διατάξεως ταύτης ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὰς περὶ ἀθεμίτων δικαιοπραξιῶν ἑτέρας διατάξεις τοῦ αὐτοῦ κώδικος (ἄρθρ. 1131 καὶ 1133), ἀποφάσεις γαλλικῶν δικαστηρίων ἐκήρυξαν ἄκυρα τὰ πρὸς δικηγόρους καὶ avoués pacta de quota litis, τὰ δὲ πειθαρχικὰ συμβούλια τῶν οἰκείων συλλόγων ἐπανειλημμένως ἀνεγνώρισαν, ὅτι αἱ τοιαῦται δικαιοπραξίαι ἀποτελοῦσι λόγον πειθαρχικῆς τοῦ δικηγόρου ἢ avoué τιμωρίας (πρβλ. Pand. franç. ἐν λέξει avocat §§ 1355—1361 καὶ ἐν λέξει avoué § 1187 καὶ τὰς αὐτόθι παραπομπὰς εἰς ἀποφάσεις δικαστηρίων, ἀποφάσεις πειθαρχικῶν συμβουλίων καὶ γνώμας νομοδιδασκάλων).

Καὶ ἐν *Ἰταλίᾳ* δὲ παραπλήσια ἐνομοθετήθησαν (Codici civile ἄρθ. 1458) καὶ ἐδιδάχθησαν.

Καὶ ἐν *Αὐστρίᾳ* ὡσαύτως ἀπηγορεύθη ρητῶς τοῖς δικηγόροις, *δυναμένοις ἄλλως νὰ συμφωνῶσιν ἐλευθέρως* περὶ ἀμοιβῆς (ἄρθρ. 2 τοῦ ἀπὸ 16 Μαρτίου 1890 νόμου περὶ διατιμήσεως τῶν δικηγορικῶν δικαιωμάτων καὶ ἄρθρ. 2 τῆς ἀπὸ .11 Δεκεμβρίου 1897 διατιμήσεως τῶν δικαιωμάτων τούτων), ἡ καθ' ὅλου ἢ ἐν μέρει redemtio τῆς εἰς αὐτοὺς ἐμπιστευθείσης δίκης (ἀρθ. 16 τοῦ ἀπὸ 6 Ἰουλίου 1868 νόμου περὶ δικηγόρων).

Ἐν Γερμανίᾳ τέλος, ἐφ' ὅσον ὑπὸ τὸ κράτος τῆς κοινῆς γερμανικῆς δικονομίας ἐπετρέπετο συμφωνία περὶ ἀμοιβῆς οἱ ἑρμηνευταὶ ἐδογμάτισαν, ὅτι ἡ τοιαύτη συμφωνία συνεχωρεῖτο πάντως *ἐντὸς τῶν ὑπὸ τοῦ ρωμαϊκοῦ δικαίου διαγραφέντων ἠθικῶν ὁρίων* (Wetzell § 8 Σημ. 50, Bayer Vort. § 101 ἐν τέλει σελ. 31, Linde Lehrb. § 127).

Καὶ ἡ σύγχρονος δὲ γερμανικὴ ἐπιστήμη, ἑρμηνεύουσα τὴν διάταξιν τοῦ ἀπὸ 7 Ἰουλίου 1879 νόμου περὶ δικηγορικῶν δικαιωμάτων (Gebührenordnung für Rechtsanwälte), *τὴν ἐπιτρέπουσαν* (ἐφ' ὅσον ὁ δικηγόρος δὲν διωρίσθη ὑπὸ τοῦ δικαστοῦ πρὸς ὑπεράσπισιν τοῦ διαδίκου) *τὴν συμφωνίαν περὶ ἀμοιβῆς* (§ 93 τῶν G. O.), δέχεται, ὅτι, ἐὰν ἡ ἀμοιβὴ ἐξηρτήθη ἐκ τῆς ἐκβάσεως τῆς δίκης, ἐὰν ἰδίᾳ ὡς ἀμοιβὴ καθωρίσθη ποσοστόν τι τῆς ἀξίας τοῦ ἐπιδικαστέου ἀντικειμένου (quota litis), ἡ τοιαύτη συμφωνία εἶνε ἄκυρος, κατὰ τὴν περὶ ἀθεμίτων δικαιοπραξιῶν γενικὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρου 138 τοῦ γερμ. ἀστ. κώδικος, ὡς ἀντιβαίνουσα εἰς τὰ χρηστὰ ἤθη (*Hellwig* Lehrbuch des D. C. P. rechts, τόμ. II (1907) σελ. 134—135 § 87 Σημ. 8).

Καὶ πειθαρχικῶς τέλος ἐτιμωρήθησαν ἐν Γερμανίᾳ δικηγόροι συνομολογήσαντες pacta de quota litis (πρβλ· ἀποφ. τοῦ ἀνωτάτου πειθαρχικοῦ δικαστηρίου τῶν γερμ. δικηγόρων ἐν Sudow Rechtsanwaltsorduung (4ης ἐκδ.), σελ. 60).

*

Τοιαύτης οὔσης τῆς καθολικῆς τῶν κοινωνιῶν ἀντιλήψεως, δὲν πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὡς τολμηρὰ ἡ σκέψις, ὅτι, ἐν ἐλλείψει παρ' ἡμῖν νομοθετικῆς διατάξεως *ρητῶς ἐπιτρεπούσης* τὰς τοιαύτας δικαιοπραξίας, θὰ ἐπεβάλλετο καὶ εἰς τὰ ἡμέτερα δικαστήρια τὸ νὰ χαρακτηρίσωσιν *αὐτὰ* ταύτας ὡς ἀθεμίτους, δυνάμει τῶν γενικῶν διατάξεων περὶ ἀθεμίτων δικαιοπραξιῶν, καὶ κατ' ἀκολουθίαν ὡς ἀκύρους, *καὶ ἂν ἔτι* αἱ δικαιοπραξίαι αὗται δὲν ἐχαρακτηρίζοντο ρητῶς ὡς ἀθέμιτοι ὑπὸ τῶν νομοθετικῶν ὁρισμῶν τοῦ κρατοῦντος δικαίου.

Καὶ εὐλόγως. Διότι συμφωνία ἐξαρτῶσα καθόλου ἢ ἐν μέρει τὴν ἀμοιβὴν τοῦ δικηγόρου ἐκ τῆς μελλούσης ἐκβάσεως τοῦ δικαστικοῦ ἀγῶνος, συμφωνία περιέχουσα ἐργολαβίαν δίκης, ἄντικρυς ἀντιβαίνει πρὸς αὐτὰς τὰς βάσεις τοῦ περὶ δικηγόρων θεσμοῦ καὶ ἀντίκειται πρὸς αὐτὴν τὴν ἐσωτέραν τῆς δικηγορίας φύσιν καὶ ὑπόστασιν· *διότι τὸν δικηγόρον ἠθέλησαν καὶ ἡ κοινωνία καὶ ὁ νόμος (ὀργ. 146, 147, 148, 216) οὐχὶ ἐργολάβον δικῶν, ἀλλὰ τῆς ἀληθείας πρόμαχον καὶ τοῦ δικαίου καὶ βοηθὸν τοῦ δικαστοῦ ἐν τῇ ἀπονομῇ τῆς δικαιοσύνης.*

Ι. ΣΗΜΑΝΤΗΡΑΣ

Ὁ ἐν Ἀθήναις δικηγόρος κ. Π. Τσαλδάρης παρακαλεῖ τὸν προχείρως ἀπὸ τὴν βιβλιοθήκην του δανεισθέντα τὸν 6ον καὶ 11ον τόμον τοῦ Dalloz Repertoire Jurisprudence General νὰ ἐπιστρέψῃ τούτους, καθόσον δὲν ἐκράτησε σημείωσιν τοῦ ὀνόματος τοῦ λαβόντος αὐτούς.

Η ΠΡΩΤΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

ΤΟΥ ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

Ο ΛΟΓΟΣ

ΤΟΥ κ. ΚΩΝΣΤ. ΕΣΣΛΙΝ

Συμφώνως πρὸς τὴν ἐκδοθεῖσαν πρόσκλησιν, ἐγένετο τὴν παρελθοῦσαν Δευτέραν, ὥραν 6ην μ. μ. ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ τοῦ Πρωτοδικείου Ἀθηνῶν ἡ πρώτη τακτικὴ συνεδρίασις τοῦ δικηγορικοῦ Συλλόγου Ἀθηνῶν.

Ἂν ἐκ τῆς συνεδριάσεως ταύτης καλῆταί τις νὰ κρίνῃ περὶ τῶν ἐργασιῶν ἐν γένει καὶ περὶ τῆς μεθοδικότητος τῶν συνεδριάσεων καὶ τῆς εὐπρεπείας αὐτῶν ὀφείλει νὰ εἶνε εἰς ἄκρον εὐοίωνος. Τετρακόσιοι καὶ πλέον δικηγόροι παρηκολούθησαν τὴν ἐπὶ ὥραν περίπου παρατα-θεῖσαν συνεδρίασιν ταύτην ὡς εἰς κατὰ κυριολεξίαν ἄνθρωπος. Τί εἰς τοῦτο συνετέλεσεν, οὐδένα ἐνδιαφέρει νὰ ἐρευνήσῃ. Προφανῶς συνετέλεσεν ἡ πρώτη ἐπίσημος τρόπον τινὰ ἐμφάνισις τῶν δικηγόρων ὡς σῶμα, πάντως ἡ ἰδέα τοῦ αὐτοσεβασμοῦ, ἂν ἡ ἔκφρασις εἶνε ἐπιτετραμμένη, συγχρόνως ὅμως καὶ ἡ μεγάλη τοῦ Προέδρου τοῦ Συλλόγου κ. Κ. Ἔσσλιν ἐπιβολή.

Εὐθὺς ὡς ἐκηρύχθη ἡ ἔναρξις τῆς συνεδριάσεως, ὁ κ. Κωνστ. Ἔσσλιν, ἐν εἴδει ἐναρκτηρίου προσλαλιᾶς καὶ ἀντὶ παντὸς ἄλλου περιττεύοντος, ὡς ὁ ἴδιος παρετήρησε, πανηγυρισμοῦ, ἀπήγγειλε τὸν κατωτέρω κατὰ τὰ κυριώτερα μέρη του παρατιθέμενον λόγον, διὰ τοῦ ὁποίου, κατὰ τὸ σύστημα τῆς θετικῆς τοῦ κ. Κωνστ. Ἔσσλιν ῥητορικῆς, τῆς ἀπηλλαγμένης ἀπὸ τὰ ὑπερβολικὰ ψιμμύθια καὶ τὰς κενὰς φράσεις, τὰς προωρισμένας νὰ κερδήσουν τὴν ἐντύπωσιν τῆς στιγμῆς, ἐτέθη ἐν γενικαῖς γραμμαῖς ὁ προορισμὸς τῶν δικηγορικῶν Συλλόγων καὶ τὸ πρόγραμμα τῶν ἐργασιῶν αὐτῶν.

Ο ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ κ. Κ. ΕΣΣΛΙΝ

Κύριοι συνάδελφοι,

Συνέρχεται σήμερον εἰς πρώτην συνεδρίασιν ὁ ἡμέτερος Σύλλογος, εἰσερχόμεθα δὲ ἀμέσως εἰς τὰ ἔργα ἡμῶν, χωρίς τινος προηγουμένου πανηγυρισμοῦ.

Ὁ νέος περὶ δικηγορικῶν Συλλόγων νόμος μετέβαλε καὶ τύποις τὴν κατάστασιν τοῦ δικηγόρου, οἵαν εὑρίσκομεν αὐτὴν ἀναγεγραμμένην εἰς τὸν Ὀργανισμὸν τῶν Δικαστηρίων. Ἡ κεκανονισμένη θέσις αὐτοῦ ἦτο μεταξὺ προαυλίου καὶ ἐξωθύρας, ἀλλ' ἀπὸ τῆς εἰσαγωγῆς τῶν ἐλευθέρων θεσμῶν ὁ δικηγόρος κατέταξεν αὐτὸς ἑαυτὸν εἰς τὴν πρώτην κοινωνικὴν βαθμίδα. Ἐκ τῶν κόλπων ἡμῶν ἀναδεικνύονται οἱ νομοθέται καὶ οἱ κυβερνῆται τοῦ κράτους, καὶ εἰς τοὺς κόλπους ἡμῶν ἐπανέρχονται οἱ νομομαθεῖς λειτουργοὶ τῶν δημοσίων ὑπηρεσιῶν· τὴν πραγματικὴν ταύτην τοῦ δικηγόρου θέσιν ἦλθε καὶ τύποις ν' ἀναγνωρίσῃ ὁ νέος νόμος. Ἀλλὰ δὲν περιωρίσθη εἰς τοῦτο καὶ μόνον. Συνέπηξε τοὺς δικηγόρους πάσης δικαστικῆς περιφερείας εἰς νομικὰ πρόσωπα, καὶ εἰς τὰ πρόσωπα ταῦτα ἀπένειμε τὴν ἰδιότητα ἀρχῶν τοῦ Κράτους, ἀνεξαρτήτων ἀπὸ τῶν ἄλλων τοῦ Κράτους ἀρχῶν.

Ὀφείλεται εὐγνωμοσύνη εἰς τοὺς ἄνδρας, οἵτινες ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς Βουλῆς ἠγωνίσθησαν πρὸς πλήρωσιν τοῦ ἀρχαίου πόθου τοῦ δικηγορικοῦ κόσμου, ἡ δὲ Βουλή, ψηφίσασα τὸν νόμον, ἀπέδειξεν ὅτι ἐν δεδομέναις ὥραις γνωρίζει νὰ ὑψώνηται ὑπεράνω στενῶν κύκλων. Ἀλλ' ὁ νόμος δὲν εἶναι αὐτὸς ὁ σκοπὸς ἢ ἡ λύσις· ὁ σκοπὸς εἶναι ἱερὸς καὶ μέγας, ἡ ἀνόρθωσις τῆς Ἑλλ. Δικαιοσύνης. Ἐὰν καὶ ὁπόταν, τῇ συνδρομῇ ὅλων ἡμῶν, ὁ μέγας πληρωθῇ σκοπός, θὰ πανηγυρίσωμεν οἱ Δικηγορικοὶ Σύλλογοι μεθ' ὅλης τῆς Ἑλληνικῆς κοινωνίας.

Ὡρκίσθημεν οἱ δικηγόροι τὸν ὅρκον τῆς ὑπηρεσίας, ὅστις μᾶς ὑποχρεοῖ νὰ διαχειριζώμεθα τιμίως καὶ εὐσυνειδήτως τὴν ἀνατεθεῖσαν ἡμῖν λειτουργίαν. Ὁ ὅρκος ἡμῶν ἀφορᾷ καὶ εἰς πάντα τὰ σοβαρὰ καθήκοντα, τὰ ὁποῖα μᾶς ἐπιβάλλει ὁ νέος νόμος, καὶ τὰ ὁποῖα ὁπόταν ὡς Σύλλογοι δρῶμεν, προέχουν τῶν λοιπῶν ἡμῶν καθηκόντων. Ὅσον ἀποδειχθῇ μεγαλειτέρα ἡ ἀντοχὴ τῶν δικηγορικῶν ὤμων, ἐπὶ τοσοῦτον θὰ εὐρυνθῇ ὁ κύκλος τῆς ἐνεργείας ἡμῶν ἐπ' ἀγαθῷ τῆς Ἑλλ. κοινωνίας.

Εἰς δύο κυρίως κατηγορίας εἶναι διῃρημένα τὰ νέα ἡμῶν καθήκοντα. Ἀνετέθη ἡμῖν ἡ μέριμνα περὶ τῆς ἰδίας ἡμῶν περιωπῆς καὶ ἀξιοπρεπείας, καὶ περὶ τῶν κοινῶν ἡμῶν συμφερόντων, πρὸς περιφρούρησιν δὲ τῆς περιωπῆς ἡμῶν ἐχορηγήθη ἡμῖν ἡ ἐνάσκησις τῆς πειθαρχικῆς ἐξουσίας. Ἀλλ' ἀνετέθη ἡμῖν προσέτι ἡ μέριμνα περὶ βελτιώσεως τῆς νομοθεσίας, καὶ ἡ ἐπιστασία πρὸς πιστὴν τῶν νόμων ἐφαρμογήν. Ἐπὶ τούτοις ἐνετάλημεν τὴν ὑποβολὴν γνωμῶν καὶ προτάσεων, καὶ ἐξουσιοδοτήθημεν ν' ἀναφερώμεθα μὲν κατ' εὐθεῖαν πρὸς τὸ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργεῖον, ν' ἀλληλογραφῶμεν δὲ πρὸς τὰς δικαστικὰς ἀρχάς, ὡς ἀρχαὶ ἀνεξάρτητοι.

Ἐνασκοῦντες τὴν πειθαρχικὴν ἐξουσίαν δὲν θὰ ἦτο ὀρθὸν νὰ πλανηθῶμεν εἰς αἰθέρια ὕψη. Βῆμα πρὸς βῆμα ὀφείλομεν νὰ ἐπιδιώξωμεν τὴν πρόοδον, ὑπ' ὄψιν ἔχοντες καὶ τὰς κοινωνικὰς συνθήκας ὑπὸ τὰς ὁποίας ζῶμεν. Ἐπιεικεῖς πρὸς τὰς ἐπιπολαιότητας καὶ τὰς ἀδόλους παρεκτροπάς, χρεωστοῦμεν νὰ δειχθῶμεν ἀνένδοτοι ἀπέναντι τοῦ δόλου καὶ τῆς κακῆς πίστεως, τῆς διαφθορᾶς καὶ τῆς χαμερπείας. Οὐδὲ δυνάμεθα νὰ συναινέσωμεν, ὅπως ἡ Δικηγορία μεταβληθῇ εἰς οἶκον ἐμπορίας, διότι Ἱερωσύνης μετέχει. Ἡ ἐξέχουσα τοῦ δικηγόρου ἰδιότης εἶνε ἡ τοῦ φρουροῦ καὶ τοῦ στρατιώτου τοῦ δικαίου, ὁπόταν δὲ ἡ Δικηγορία ἀπὸ τοῦ ὕψους αὐτῆς καταπέσῃ, κίνδυνος νὰ μεταβάλῃ τὸν λειτουργὸν τοῦ νόμου εἰς χυδαῖον ἐπ' ἀμοιβῇ ψεύστην καὶ ὑβριστήν, εἰς συκοφάντην καὶ δολοφόνον τῆς τιμῆς τοῦ συμπολίτου ἐπ' ἀμοιβῇ, ἀλλὰ τότε ὁ εἰς τὸ ἑδώλιον τοῦ κατηγορουμένου καθήμενος κακοποιὸς μέλλει ἐξάπαντος εἰς τὴν κλίμακα τῆς ἠθικῆς νὰ κατέχῃ βαθμίδα κατὰ πολὺ ἀνωτέραν τοῦ παρὰ τὸ πλευρόν του ἱσταμένου συνηγόρου αὐτοῦ. Ἐπαγγελματίαι, οἷοι εἴμεθα, ἀναμφιβόλως δικαιούμεθα εἰς γενναίαν τιμητικὴν ἀμοιβὴν ἀνάλογον πρὸς τὴν ἐπιστημονικὴν ἡμῶν μόρφωσιν, πρὸς τὴν σπουδαιότητα τῆς ὑποθέσεως, πρὸς τὴν ἐργασίαν ἡμῶν, τοὺς κόπους καὶ τὴν ἱκανότητα, ἀλλ' ἡ ἀπληστία καὶ ἡ πλεονεξία ἀσχημίζουν τὸ ἐπάγγελμα, τὸ κατὰ νόμον δὲ συγκεχωρημένον δὲν εἶναι πάντοτε συγκεχωρημένον ὑπὸ τοῦ Κώδικος τῆς ἐπαγγελματικῆς ἀξιοπρεπείας. Ἄνευ τῆς γνώμης τῶν Δικηγορικῶν Συλλόγων ἐψηφίσθη τελευταίως ὁ περὶ δικηγορικῶν δικαιωμάτων νόμος. Φρονῶ, ὅτι ἐπιβάλλεται ἡ ταχεῖα συμπλήρωσις αὐτοῦ πρὸς εἰσαγωγὴν φραγμῶν, εἰ καὶ ἀκραδάντως πιστεύω, ὅτι ἡ δικηγορικὴ φιλοτιμία θὰ καταστήσῃ περιττὴν τὴν ἐπέμβασιν τῆς πειθαρχικῆς ἐξουσίας.

Μὲ τὴν πάροδον τοῦ χρόνου πολλὰς θὰ ἔχουν οἱ Σύλλογοι νὰ ὑποβάλουν ἐπὶ τῇ βάσει τῆς κεκτημένης πείρας προτάσεις καὶ γνώμας περὶ βελτιώσεως τῆς νομοθεσίας. Νομίζω, ὅτι παρ' ἡμῖν ὁ πόθος τοῦ ἀνεφίκτου «Ἀρίστου», ἀπεδείχθη ὁ θανάσιμος ἐχθρὸς τοῦ ἐφικτοῦ Καλοῦ. Βαυκαλιζόμενοι ἀπὸ τοῦ ἔτους 1835 μὲ τὴν ἐλπίδα τοῦ ν' ἀποκτήσωμεν Ἑλλ. Ἀστ. Κώδικα, δὲν ἠθελήσαμεν νὰ προβῶμεν εἰς ἀντικατάστασιν οὐδὲ τῶν θεσμῶν, οὓς ἡ κοινὴ πεποίθησις ὑπέδειξεν. Οὕτω λειτουργοῦν παρ' ἡμῖν καὶ σήμερον ἔτι ὁ Ἀναστασιανὸς νόμος καὶ τὸ Βελλεϊάνειον δόγμα καὶ αἱ συναφεῖς διατάξεις, ἐπὶ ζημίᾳ καὶ βλάβῃ ἐκείνων ἀκριβῶς τῶν προσώπων, ὧν τὴν προστασίαν ἐπιδιώκουσι. Καὶ κρατοῦν ἀκόμη αἱ μακραὶ παραγραφαὶ τῶν ἐνοχικῶν σχέσεων, στηρίζουσαι τὰ ἀστήρικτα, καὶ ὑποβηθοῦσαι τὴν δολίαν προαίρεσιν. Καὶ διέπουν ἀκόμη τοὺς γάμους, καὶ τὰ κωλύματα τῶν γάμων καὶ τοὺς λόγους τῶν διαζυγίων διατάξεις τελείως ἀντικείμεναι εἰς τὴν συνείδησιν τῆς ἡμετέρας ἐποχῆς. Ἡ ἀποστροφή, ἣν πρὸς τὰς τμηματικὰς βελτιώσεις αἰσθανόμεθα, δὲν ἐπέτρεψεν ἔτι νὰ μεταρρυθμισθῇ ὁ Ἐμπορικὸς ἡμῶν νόμος, νόμος, ὅστις τρίβει τοὺς ὀφθαλμούς, ὁπόταν ἀκούῃ περὶ ἀτμοπλοίων, σιδηροδρόμων καὶ τηλεγράφων, πραγμάτων τελείως εἰς αὐτὸν ἀγνώστων. Ὑπονομεύει, καὶ τὴν σήμερον ἀκόμη, τὴν κτηματικὴν πίστιν, ἡ περὶ τὴν ἐκτέλεσιν βραδεῖα καὶ ἀνεπιτήδειος διαδικασία τῆς ἡμετέρας Πολ. Δικονομίας. Καὶ οὕτω συζητοῦμεν πρὸ μακροῦ χρόνου περὶ τοῦ ἀρίστου συστήματος φυλακῶν, ἐνῷ αἱ φυλακαὶ ἡμῶν εἶνε τρῶγλαι, ἐν αἷς μαχαιροφοροῦντες οἱ κακοποιοὶ διέρχονται τὸν βίον ἐν ἀμερίμνῳ χαρτοπαιξίᾳ, διατρεφόμενοι ὑπὸ τοῦ Ἑλλ. Δημοσίου εἰς βάρος τῶν φορολογουμένων πολιτῶν.

Κολακεύομαι νὰ πιστεύσω, ὅτι ὁ πρακτικὸς νοῦς τῶν Δικηγόρων θὰ ἐπιδιώξῃ θετικὰ καὶ ἐφικτὰ ἀποτελέσματα.

Τὸ οὐσιωδέστερον, ἀλλὰ καὶ δυσχερέστερον καθῆκον, ὅπερ ἀνέθεσεν ἡμῖν ὁ νέος νόμος, εἶναι ἡ ἐπιστασία πρὸς πιστὴν ἐφαρμογὴν τῶν κειμένων δικαστικῶν νόμων. Παρ' ἡμῖν, τῇ ἐνόχῳ ἡμῶν τῶν δικηγόρων ἀνοχῇ, ἐσαλεύθησαν, καὶ ἐν πολλοῖς ἀνετράπησαν, αἱ ἐγγυήσεις, ἃς ὁ νομοθέτης ἐπέβαλε, διὰ τὴν χρηστὴν τῆς Δικαιοσύνης ἀπονομήν. Πρὸ μακρᾶς σειρᾶς ἐτῶν ἐν τοῖς Πρωτοδικείοις δὲν ἀκούεται πλέον ἡ φωνὴ τοῦ δικηγόρου, καὶ μετ' αὐτῆς ἀπεκλείσθη ἡ δημοσιότης τῶν Συνεδριάσεων, τὰ δὲ Δικαστήρια, τὰ ὁποῖα τριμελῆ θέλει ὁ νόμος, εἰς μονομελῆ μετεβλήθησαν, χωρὶς ὅμως τῶν πλεονεκτημάτων τῆς ταχύτητος καὶ τῆς ἀκεραίας εὐθύνης.

Καὶ ὅμως, προέδροι καὶ γραμματεῖς, ἐν τῇ ἐπισημότητι τῆς ἀρχῆς αὐτῶν, καὶ ἐν ἐπιγνώσει, πιστοποιοῦσιν ὡς ἀληθὲς τὸ ψευδὲς γεγονός, ὅτι ἐτηρήθη ἡ νόμιμος διαδικασία, καὶ οὕτω συνεχῶς περιπίπτουν εἰς πράξεις, ἀντικειμένας εἴς τε τοὺς πολιτικοὺς καὶ ποινικοὺς νόμους καὶ τιμωρητάς.

Καὶ εὑρίσκει μιμητὰς τὸ παράδειγμά των. Οὕτως ἐν τοῖς συμβολαιογραφείοις ἡμῶν συνεχῶς πιστοποιεῖται τὸ ψευδὲς γεγονός, ὅτι παρέστησαν καὶ ἀντελήφθησαν τῆς συμβάσεως μάρτυρες, οἵτινες κατ' ἀλήθειαν ἐκ τῶν ὑστέρων προσελήφθησαν καὶ οὐδὲν ἤκουσαν.

Ταῦτα σημαίνουν, ὅτι παρ' ἡμῖν ἡ Δικαιοσύνη ἀπονέμεται κατὰ διαδικασίαν ἄκυρον, αἱ ἀποφάσεις ἐκδίδονται καὶ στηρίζονται ἐπὶ δημοσίων ἐγγράφων κατ' οὐσίαν ἀκύρων, καθ' ὃ μὴ γινομένων κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ νόμου.

Παρ' ἡμῖν κατ' ἐπανάληψιν συμβαίνει καὶ αἱ ποινικαὶ ἀκόμη ἀνακρίσεις νὰ διεξάγωνται ὑπὸ τῶν ὑπογραμματέων, ἀπόντος τοῦ ἐπιφορτισμένου τὴν ἀνάκρισιν δικαστοῦ. Εἰς τὰς ἀστικὰς ὑποθέσεις αἱ μαρτυρικαὶ ἀποδείξεις διεξάγονται κατὰ κανόνα ἐκτὸς τοῦ ἀκροατηρίου, καὶ ὑπὸ προσώπων, τὰ ὁποῖα, κατὰ παραβίασιν τοῦ νόμου, ζητοῦν ἢ δέχονται δῶρα καὶ ἀμοιβὰς διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς δημοσίας αὐτῶν λειτουργίας, δῶρα δὲ ἄνισα καὶ παραλλάσσοντα ἀναλόγως τῆς οἰκονομικῆς εὐρωστίας ἢ γενναιότητος τοῦ διαδίκου. Ὑπὸ τοιούτους ὅρους θύραι καὶ παράθυρα εἶνε ἀναπεπταμένα εἰς τὴν κατάχρησιν, καὶ ἐκτοπίζει τὴν χρηστὴν ἐπιστημονικὴν ὑπεράσπισιν ἡ λαθρόχειρος τέχνη. Ἐὰν τῶν ἀτόπων τινὰ ὀφείλονται εἰς τὴν γλισχρότητα ἢ τὴν ἔλλειψιν δημοσίου μισθοῦ, ἐπείγουσα ἐπιβάλλεται νομοθετικὴ πρόνοια. Πάντως ὅμως ἡμεῖς, τεταγμένοι ὑπὸ τοῦ νέου νόμου φρουροὶ τῆς ἐφαρμογῆς τῶν κειμένων νόμων, εἴμεθα ἐκ τοῦ ὅρκου ἡμῶν ὑπόχρεοι νὰ ἐπιδιώξωμεν ἁρμοδίως καὶ ἐρρωμένως τὴν ἀναστήλωσιν τῶν δικαστικῶν νόμων.

Τελευτῶν ὁ κ. Κ. Ἔσσλιν ηὐχαρίστησε τοὺς συναδέλφους του διὰ τὴν τιμητικὴν ἐντολὴν ἣν ἀνέθεσαν εἰς αὐτόν, παρατηρήσας ὅτι ἡ ἰδιότης τοῦ Προέδρου τοῦ Συλλόγου, τὴν ὁποίαν περιεβλήθη διὰ τῶν προσφάτων ἐκλογῶν, εἶνε βεβαίως ἐντολὴ τιμητική, οὐχὶ ὅμως καὶ ἀξίωμα διακριτικόν, διότι τοὺς δικηγόρους οὐδὲν ἀπολύτως χωρίζει ἢ διακρίνει ἀξίωμα. Ἐν ὀλίγοις ἐπίσης ἀνεκοίνωσεν εἰς τὸν Σύλλογον τὰς σκέψεις του περὶ Πανελληνίου δικηγορικῆς ἑνώσεως, ὧν σκέψεων πρώτη ἐκδήλωσις ἦτο ἡ ἐγκύκλιος ἐπιστολὴ ἣν ἀπηύθυνε πρὸς τοὺς λοιποὺς Δικηγορικοὺς Συλλόγους, τὴν ὁποίαν παρεθέσαμεν εἰς τὸ προπαρελθὸν φύλλον. Εἰς τὴν ἐγκύκλιον ταύτην, προσεῖπεν ὁ κ. Κωνστ. Ἔσσλιν, προηγηθέντος τοῦ δικηγορικοῦ συλλόγου Ναυπλίου, ἀπήντησαν μέχρι τοῦδε ὑπὸ τὸ αὐτὸ πνεῦμα καὶ οἱ πλεῖστοι τῶν συλλόγων.

* *
*

Μετὰ τὸν λόγον τοῦτον τοῦ κ. Κ. Ἔσσλιν, τῇ προτάσει τοῦ ἰδίου ἡ συνέλευσις ὁμοφώνως δι' ἀναστάσεως ὥρισε τὸ ἀνώτατον ὅριον τῆς εἰσφορᾶς, δέκα τοῖς ἑκατὸν δηλαδὴ ἐπὶ τοῦ φόρου ἐπιτηδεύματος, μεθ' ὃ τῇ προτάσει τοῦ κ. Π. Θηβαίου ἐπικυροῦνται ὑπὸ τῆς Συνελεύσεως αἱ ἐκλογαὶ καὶ λύεται ἡ συνεδρίασις μετά τινας ἀνακοινώσεις ἀποβλεπούσας τὰς ἐνεργείας πρὸς ἵδρυσιν τοῦ ἐντευκτηρίου τῶν κ. κ. Σ. Γκίνη καὶ Ι. Βαρότση.

Αἱ στῆλαι τῆς «Δικαιοσύνης» εἶνε εἰς τὴν διάθεσιν παντὸς δικηγόρου, δικαστοῦ ἢ ἄλλου δικαστικοῦ προσώπου, εὑρισκομένου εἰς τὴν ἀνάγκην ἢ ἐπιθυμοῦντος νὰ ἀνακινήσῃ πᾶν ἐν γένει ζήτημα σχετιζόμενον μὲ τὴν ἀπονομὴν τοῦ δικαίου.

Ὁ ἄγνωστος Θεὸς ὁ σώζων ἑκάστοτε τόσα καὶ τόσα, ἀνέλαβε καὶ πάλιν αὐθόρμητος ὑπὸ τὴν προστασίαν του τὴν λαϊκὴν τῶν Ἀθηνῶν δικαιοσύνην, ἀποτελεσματικῶς ἀμυνθεὶς κατὰ τοῦ πυρός, ὅπερ ἠπείλησε τὰ ἐπὶ κλιβάνων καὶ παρὰ οἰνοπνευματοποιεῖα ἴσως δὲ καὶ πυριτιδοποιεῖα τοποθετημένα τρία Εἰρηνοδικεῖα τῶν Ἀθηνῶν καὶ τὰ δύο Πταισματοδικεῖα. Τὸ βέβαιον εἶνε ὅτι καὶ πάλιν ἐξηγέρθημεν, καταπόρφυροι ἐξ ἀγανακτήσεως διὰ τὴν ἀξιοθρήνητον κατάστασιν, ὅπως ἡ αὐτὴ ἀγανάκτησις θὰ μᾶς καταλάβῃ ὅταν, χάρις εἰς τὸ σύστημα τῆς παραφυλακῆς ἐν τοῖς πολιτικοῖς δικαστηρίοις τῶν ἐγγράφων, ἀπωλεσθῇ δωδεκὰς ἢ καὶ πλέον δικογραφιῶν, ἢ ὅταν κληθῶμεν καὶ πάλιν εἰς τὸ θέαμα τοῦ Ὑποθηκοφυλακείου πυρπολουμένου ἢ εἰς τόσα ἄλλα, ἅτινα σκεπτόμεθα μόνον ὅταν δοθῇ ἡ περίστασις.

Καὶ πάλιν ἡ εἱμαρμένη

Εὐτυχῶς ὁ ἄγνωστος Θεὸς δὲν κατελήφθη εἰσέτι ὑπὸ τῆς βδελυγμίας ἡ ὁποία, εἰλικρινῶς πρέπει νὰ ὁμολογήσωμεν, ἀπὸ πολλοῦ ἔπρεπε νὰ τὸν εἶχε καταλάβει.

Ο ΝΕΟΣ ΝΟΜΟΣ

«Περὶ περιορισμοῦ τῆς κατασχέσεως καὶ τῆς ἐκχωρήσεως καὶ περὶ τροποιήσεως τοῦ ἄρθρου 885 τῆς Πολιτικῆς Δικονομίας.»

Μὲ ἀρκετὸν σοσιαλιστικὸν πνεῦμα καὶ μὲ διατάξεις εὐεργετικὰς ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν, παρὰ τὴν ἀσάφειαν ἔν τισι τῶν φράσεων καὶ τὸ κακόζηλόν που τῶν ὅρων, ἐψηφίσθη εἰς τρίτην ἀνάγνωσιν κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς 24 Μαρτίου τῆς Βουλῆς, ὑπὸ τὸν ἄνω τίτλον ὁ κατωτέρω παρατιθέμενος νόμος.

«Ἄρθρ. 1. Ἀπαγορεύεται ἡ κατάσχεσις τῶν 4)5 τῆς ἀντιμισθίας τῶν ἐργατῶν, τῶν χειροτεχνῶν, τῶν ὑπηρετῶν καὶ τῶν ὑπαλλήλων καθ' οἱονδήποτε τρόπον καὶ ἂν ἔχῃ κανονισθῇ ἡ ἀντιμισθία αὕτη κατὰ νόμον, συμφωνίαν ἢ συνήθειαν, εἴτε ἐπὶ τῇ βάσει τῆς χρονικῆς διαρκείας τῆς ἐργασίας, εἴτε κατὰ μονάδα ἐργασίας, εἴτε κατ' ἀποκοπήν, εἴτε διὰ ποσοστοῦ τῶν κερδῶν εἴτε ἔχει ὁρισθῇ ἡ καταβολὴ τῆς ἀντιμισθίας εἰς μετρητά, εἴτε ὁπωσδήποτε ἄλλως. Ἐπίσης ἀπαγορεύεται ἡ κατάσχεσις τῶν 4)5 τῆς πρὸς τοὺς ὑπηρέτας καὶ ὑπαλλήλους ὡς καὶ πρὸς τὰς χήρας καὶ ὀρφανὰ αὐτῶν χορηγουμένης συντάξεως.

Πρὸς τὴν ἀντιμισθίαν ἐξομοιοῦται διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν διατάξεων τοῦ παρόντος νόμου καὶ τὸ ἐργαστικὸν δικαίωμα τῶν σμυριδορυκτῶν Νάξου.

Ἄρθρ. 2. Ἡ διάταξις τοῦ προηγουμένου ἄρθρου ἐφαρμόζεται ἐπὶ ἀντιμισθίας καταβλητέας δυνάμει διαρκῶν δικαιοπραξιῶν περὶ παροχῆς ἐργασίας ἐπὶ ἀνταλλάγματι μόνον μέχρι τοῦ ποσοῦ ἢ τῆς ἀξίας δραχ. 200 μηνιαίως. Ἐπὶ τοῦ ὑπερβάλλοντος ἰσχύουσιν αἱ κοιναὶ διατάξεις.

Διαρκὴς κατὰ τὴν ἔννοιαν τοῦ παρόντος νόμου θεωρεῖται ἡ περὶ ἐργασίας δικαιοπραξία, ὅταν αὕτη κατὰ νόμον, σύμβασιν ἢ συνήθειαν ἰσχύῃ ὑποχρεωτικῶς δι' ἀμφότερα τὰ μέρη ἐπὶ ἕνα τοὐλάχιστο μῆνα ἢ ὅταν ἀπροσδιόριστου οὔσης τῆς διαρκείας αὐτῆς εἶνε ὑποχρεωτικῶς τηρητέα πρὸς λύσιν αὐτῆς προθεσμία μηνιαία τοὐλάχιστον ἀπὸ τῆς περὶ λύσεως δηλώσεως.

Ἄρθρ. 3. Ἀπαγορεύεται ἡ ἐκχώρησις τῶν 2)5 τῆς κατὰ τὰ δύο προηγούμενα ἄρθρα ἀκατασχέτου ἀντιμισθίας. Ἡ ἐκχώρησις τοῦ 1)3 δὲν κωλύει τὴν κατὰ τὰ προηγούμενα ἄρθρα κατασχεσιν τοῦ 1)5 καὶ τἀνάπαλιν.

Ἡ διάταξις τοῦ προηγουμένου ἐδαφίου δὲν ἐφαρμόζεται ἐπὶ ἀπαιτήσεων ἀντιμισθίας καταβλητέας ἕνεκα ὑπηρεσιῶν παρασχεθεισῶν ἤδη καὶ αἵτινες κατέστησαν ἀπαιτηταὶ πρὸ τῆς ἐκχωρήσεως.

Τῇ ἐκχωρήσει ἐξομοιοῦται διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν διατάξεων τοῦ παρόντος νόμου καὶ ἡ ἀντίδοσις καὶ ἡ δι' οἱασδήποτε ἄλλης μεταξὺ ζώντων δικαιοπραξίας μεταβίβασις.

Ἄρθρ. 4. Πρὸς ἐξασφάλισιν ἢ ἐξόφλησιν νόμῳ ἢ ἐκσυμβάσεως προικίσεως ὀφειλομένης διατροφῆς, ἐπιτρέπεται ἡ κατάσχεσις ἢ ἡ ἐκχώρησις τοῦ ἡμίσεος τοῦ κατὰ τὰ προηγούμενα ἄρθρα ἀκατασχέτου μέρους τῆς ἀντιμισθίας. Ἐπὶ πλειόνων δικαιουμένων εἰς τοιαύτην διατροφήν, χωρεῖ ἀνάλογος διανομή, ἡ δὲ ὑπὲρ τοῦ ἑνὸς κατάσχεσις ἢ ἐκχώρησις μελλούσης ἀντιμισθίας περιορίζεται ἐν πάσῃ στάσει καὶ μετὰ γνωστοποίησιν τῆς ἐκχωρήσεως εἰς τὸν ἐκχωρηθέντα ὀφειλέτην καὶ μετὰ τὴν τελεσίδικον ἐπικύρωσιν τῆς κατασχέσεως. Περὶ τῆς διανομῆς ἢ τοῦ περιορισμοῦ ἀποφαίνεται τὸ δικαστήριον τῆς κατοικίας τοῦ ὀφειλέτου, τῇ αἰτήσει παντὸς ἐνδιαφερομένου.

Ἄρθρ. 5. Ἀπαγορεύεται ἡ κατάσχεσις ἢ ἡ ἐκχώρησις τῶν πρὸς ἐργολάβους ὀφειλομένων εἰς ἀντάλλαγμα τῆς κατασκευῆς ἔργου, πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ ὁποίου ὁ ἐργολάβος χρησιμοποιεῖ τὴν ἐργασίαν τρίτων.

Ἡ διτάαξις τοῦ προηγουμένου ἐδαφίου δὲν ἐφαρμόζεται: α') ὅταν ἡ κατάσχεσις γίνηται παρὰ τῶν παρ σχόντων ἐργασίαν ἢ ὑλικὰ πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ ἔργου καὶ διὰ τὸ ὀφειλόμενον αὐτῆς ἀντάλλαγμα τῆς παροχῆς ἐργασίας, ἢ ὑλικῶν, ἢ ὅταν ἡ ἐκχώρησις γίνεται πρὸς ἐξόφλησιν τοιαύτης ὀφειλῆς τοῦ ἐργολάβου, β') μετὰ πάροδον μηνὸς ἀφ' ἧς τὸ ἔργον ἐξετελέσθη.

Ἄρθρ. 6. Ἐν αἷς περιπτώσεσι κατὰ τὰ προηγούμενα ἄρθρα ἐπιτρέπεται κατάσχεσις, αὕτη ἐπιβάλλεται μόνον δυνάμει τίτλου ἐκτεστοῦ, ἢ δυνάμει ἀδείας τοῦ προέδρου τῶν Πρωτοδικῶν.

Τοῦ ἐκτελεστοῦ τίτλου ἢ τῆς ἀδείας τοῦ προέδρου γίνεται μνεία ἐν τῷ κατασχετηρίῳ ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος αὐτοῦ.

Ἄρθρ. 7. Κατάσχεσις ἢ ἐκχώρησις γενομένη παρὰ τὰς διατάξεις τοῦ παρόντος νόμου εἶνε αὐτοδικαίως ἄκυρος καὶ ὁ τρίτος, παρ' ᾧ ἐπιβάλλεται τοιαύτη κατάσχεσις, δὲν ὑποχρεοῦται εἰς δήλωσιν.

Ἄρθρ. 8. Ὁ παρὼν νόμος δὲν ἐφαρμόζεται ἐπὶ τῶν μισθῶν καὶ τῶν ἄλλων ἀποδοχῶν τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων καὶ ὑπηρετῶν ὡς καὶ ἐπὶ τῶν ἀποδοχῶν τῶν ἐν τῷ νόμῳ ΑΡΜΒ' τοῦ 1884 ἐνδιαλαμβανομένων προσώπων.

Διάταξις μεταβατική.

Ἄρθρ. 9. Αἱ διατάξεις τοῦ παρόντος νόμου ἐφαρμόζονται καὶ ἐπὶ τῶν ἐπιβληθεισῶν ἤδη κατασχέσεων τῶν μὴ τελεσιδίκως κριθεισῶν.

Οἱ ἐν τῷ παρόντι νόμῳ περιορισμοὶ τῆς ἐκχωρήσεως δὲν ἐφαρμόζονται εἰς τὰς πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς ἰσχύος τοῦ παρόντος νόμου συμφωνηθείσας ἐκχωρήσεις, προκειμένου δὲ περὶ ἐκχωρήσεων γενομένων δυνάμει ἐγγράφου ἔχοντος βεβαίαν χρονολογίαν, καὶ ἂν ἔτι δὲν ἐγνωστοποιήθη ἡ ἐκχώρησις πρὸς τὸν τρίτον ἐκχωρηθέντα ὀφειλέτην».

ΟΙ ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟΙ ΣΥΛΛΟΓΟΙ
ΑΠΕΝΑΝΤΙ ΤΩΝ ΔΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΑΡΧΩΝ

Ἐν τῷ προηγουμένῳ φύλλῳ παρεθέσαμεν ἐπιστολὴν τοῦ Προέδρου τοῦ δικηγορικοῦ Συλλόγου Σύρου κ. Κωνστ. Σαλταμπάση, δι' ἧς ἀνακινεῖται τὸ ζήτημα τῆς αὐτοτελείας ἢ μὴ τῶν δικηγορικῶν Συλλόγων ἀπέναντι τῶν δικαστικῶν ἀρχῶν. Ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ζητήματος ὁ πρόεδρος τοῦ δικηγορικοῦ Συλλόγου Κερκύρας κ. Σ. Λάσκαρις σκέπτεται ὡς ἑξῆς:

Ἀξιότιμε κ. Συντάκτα,

Ἐπόμενος τῇ ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 128 φύλλῳ τῆς «Δικαιοσύνης» ἐκφρασθείσῃ ἐπιθυμίᾳ παρὰ τοῦ ἀξιοτίμου συναδέλφου κ. Κων. Σαλταμπάση Προέδρου τοῦ Δικηγορικοῦ Συλλόγου Σύρου, ὅπως οἱ Πρόεδροι τῶν Δικηγορικῶν Συλλόγων ἐκφέρωσι τὴν γνώμην των σχετικῶς πρὸς τὴν ἑρμηνείαν τοῦ ἄρθρου 43 τοῦ περὶ Δικηγορικῶν Συλλόγων νόμου, παρακαλῶ ὅπως δημοσιεύσητε ἐν τῇ «Δικαιοσύνῃ» τὴν ἐν προκειμένῳ γνώμην μου.

Τὸ ἄρθρον 43 ὁρίζει ὅτι «ὁ Σύλλογος ἀναφέρεται διὰ τοῦ Προέδρου αὐτοῦ ἀπ' εὐθείας εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Δικαιοσύνης καὶ πρὸς πάσας τὰς δικαστικὰς ἀρχάς, ἀλληλογραφεῖ δὲ πρὸς τὰς δικαστικὰς ἀρχὰς ὡς ἀνεξάρτητος ἀρχή». Ἀντιρρήτως ἡ σύνταξις τοῦ ἄρθρου τούτου εἶναι κακή, πλὴν προδήλως δι' αὐτοῦ ὁ νομοθέτης ἠννόησεν ὅτι οἱ Δικηγορικοὶ Σύλλογοι εἶναι Ἀρχή, ὑφισταμένη μὲν τοῦ Ὑπουργείου τῆς Δικαιοσύνης, ἀνεξάρτητος δὲ τῶν δικαστικῶν Ἀρχῶν, ἄλλως οὐδεμίαν θὰ εἶχεν ἔννοιαν ἡ περικοπὴ ὅτι ὁ Σύλλογος «ἀλληλογραφεῖ πρὸς τὰς Δικαστικὰς Ἀρχὰς ὡς ἀνεξάρτητος Ἀρχή», πῶς δ' ἄλλως θ' ἀνεφέρετο εἰς τὰς Δικαστικὰς Ἀρχὰς εἰμὴ δι' ἐγγράφου, ἤτοι ἀλληλογραφίας, οὔτε εἶναί ποτε δυνατὸν νὰ νοηθῇ, ὅτι μία Ἀρχὴ εἶναι συγχρόνως ὡς ὑφισταμένη καὶ ἀνεξάρτητος ἀπέναντι ἄλλης Ἀρχῆς. Διὰ τοῦτο εἶπον ἀνωτέρω, ὅτι πλημμελῶς συνετάγη τὸ εἰρημένον ἄρθρον 43, ἀλλ' ὁ νοῦς τοῦ νομοθέτου εἶναι πρόδηλος. Τώρα ἐὰν καλῶς ἢ κακῶς ὁ νόμος ἠθέλησε τοὺς δικηγορικοὺς Συλλόγους ὡς Ἀρχὴν ὑφισταμένην τοῦ Ὑπουργείου τῆς Δικαιοσύνης, εἶνε ἄλλο ζήτημα ἀλλ' οὕτως ἔδοξε τῷ νομοθέτῃ, ὅτι ὅμως ἀπέναντι τῶν Δικαστικῶν Ἀρχῶν οἱ δικηγορικοὶ Σύλλογοι εἶναι Ἀρχὴ ἀνεξάρτητος ρητῶς, καὶ σαφῶς ὁρίζεται ἐν τῷ νόμῳ, ὥστε διὰ τῶν πρὸς τὰς δικαστικὰς Ἀρχὰς ἐγγράφων των οἱ Δικηγορικοὶ Σύλλογοι δὲν ἀναφέρονται ποτέ, ἀλλ' ἀλληλογραφοῦσιν ὡς ἀνεξάρτητος Ἀρχή. Τοιαύτη ἡ ἐν προκειμένῳ γνώμη μου.

Δέξασθε, παρακαλῶ, τὰς συναδελφικάς μου προσρήσεις.

Ἐν Κερκύρᾳ, τῇ 23 Μαρτίου 1909.

Σ. Σ. Λάσκαρις
Πρόεδρος τοῦ Δικηγ. Συλλόγου Κερκύρας

Ο ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ
ΩΣ ΕΠΙΣΗΜΟΣ ΑΡΧΗ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ κ. ΚΩΝΣΤ. ΕΣΣΛΙΝ

Εἰς τὰς ὀλίγας ἡμῶν ἐν τῷ προηγουμένῳ φύλλῳ παρατεθείσας παρατηρήσεις, περὶ τῆς στάσεως ἣν, κατὰ τὴν κρίσιν ἡμῶν, ὤφειλε νὰ τηρήσῃ κατὰ τὴν κηδείαν τοῦ Πρωτοδίκου μακαρίτου Ἀριστείδου Λιγδοπούλου ὁ δικηγορικὸς Σύλλογος Ἀθηνῶν, ὁ κ. Κώνστ. Ἔσσλιν ἀπηύθυνε πρὸς ἡμᾶς τὴν ἑξῆς ἐπιστολήν:

Κύριε Συντάκτα,

Εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 128 φύλλον τῆς «Δικαιοσύνης» δημοσιεύετε διάφορον, δι' οὗ μομφὴ ἐπιρρίπτεται εἰς τὴν Διοίκησιν τοῦ Δικηγορικοῦ Συλλόγου Ἀθηνῶν, διότι δὲν μετέσχεν ἐπισήμως εἰς τὴν κηδείαν συμπαθοῦς καὶ χρηστοῦ Δικαστοῦ.

Κατὰ τὴν ἐμὴν ἐκδοχὴν ὁ Σύλλογος, ἐπίσημος τοῦ Κράτους ἀρχή, μόνον εἰς ὅλως ἐξαιρετικὰς περιπτώσεις καὶ δὴ προκειμένου περὶ ἐξόχων φυσιογνωμιῶν τοῦ Νομικοῦ καὶ Δικαστικοῦ κόσμου, ἐπιτρέπεται νὰ κινηθῇ ὡς τοιοῦτος. Εἰς πᾶσαν ἄλλην περίστασιν αἱ ἐκδηλώσεις συμπαθείας καὶ τιμῆς ὅσον καὶ ἂν εἶνε, ὡς ἐπὶ τοῦ προκειμένου, εὔλογοι, δὲν ἐξέρχονται τοῦ πλαισίου τῆς ἀτομικῆς ἐκτιμήσεως.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 21 Μαρτίου

Μετὰ πολλῆς ὑπολήψεως
Κ. Ἔσσλιν

ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ
ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΑ ΚΑΙ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΙ
ΤΗΣ ΑΛΛΟΔΑΠΗΣ

Ἐν ἀπὸ τὰ περιεργότερα νομικὰ ζητήματα ἐγέννησε μία πολεμική, τὴν ὁποίαν ἐκήρυξεν ἡ ἰατρικὴ ἑταιρία τῆς Λειψίας κατὰ τῶν ἀσφαλιστικῶν ἑταιριῶν ζωῆς.

Αἱ τελευταῖαι ἠννόουν νὰ ἀμείβουν ἐξευτελιστικῶς τοὺς ἰατρούς, οἵτινες κατὰ τὸ καταστατικόν των πρέπει νὰ δίδουν πιστοποιητικὸν εἰς πάντα προτιθέμενον νὰ ἀσφαλίσῃ τὴν ζωήν του καὶ ἄλλο πιστοποιητικὸν ἐν περιπτώσει θανάτου αὐτοῦ, βεβαιοῦν τὸν θάνατον καὶ τὴν ἀφορμὴν ἐξ ἧς ἐπῆλθεν οὗτος. Συνέπεια τῆς στάσεως ταύτης τῶν ἀσφαλιστικῶν ἑταιριῶν ὑπῆρξε γενικὴ συνέλευσις τῆς ἰατρικῆς ἑταιρίας, καθ' ἣν ἐλήφθη ὁμοθύμως ἡ ἀπόφασις ὅπως οὐδεὶς ἰατρός, ὁσηδήποτε καὶ ἂν δοθῇ εἰς αὐτὸν ἀμοιβή, ἐκδώσῃ πιστοποιητικὸν προωρισμένον νὰ χρησιμεύσῃ δι' οἱανδήποτε ἀσφαλιστικὴν ἑταιρίαν ζωῆς.

Τοιουτοτρόπως ἐγεννήθη τὸ περίεργον ζήτημα, ὅπερ δὲν ἔφθασε μὲν μέχρι τῶν δικαστηρίων, ἀπασχολεῖ ὅμως τοὺς Γερμανοὺς σοφολογιωτάτους καὶ τὰ νομικὰ περιοδικά: Μεταξὺ τῶν ἄλλων ὑποχρεώσεων, ἃς ἔχει ὁ ἰατρὸς ἀπέναντι τοῦ πελάτου του, περιέχεται καὶ ἡ ὑποχρέωσις νὰ ἐκδίδῃ ὑπὲρ αὐτοῦ πιστοποιητικὸν ὅτι εἶνε ὑγιὴς ἢ ὑπὲρ τῶν κληρονόμων του ὅτι ἀπεβίωσε καὶ ἐκ ποίας ἀφορμῆς ἀπεβίωσε; Ἀποφεύγοντες τὰς λεπτομερείας, καταλήγομεν εἰς τὸ μέχρι τοῦδε πόρισμα τῶν συζητήσεων τούτων ὅπερ εἶνε ἀποφατικόν. Ὄχι, λέγουν, μεταξὺ τῶν ὑποχρεώσεων τοῦ ἰατρικοῦ ἐπαγγέλματος δὲν περιέχεται καὶ ἡ ὑποχρέωσις τοῦ πιστοποιεῖν ὅτι τις εἶνε ὑγιής, ἢ ἡ ἄλλη, ὅτι ἀπεβίωσεν, ἐξαιρουμένης, ὡς εὐνόητον, τῆς περιπτώσεως τοῦ πιστοποιητικοῦ διὰ τὴν ληξιαρχικὴν πρᾶξιν θανάτου. Ὁ προσφεύγων εἰς τὸν ἰατρόν, ἐπιπροσθέτουν, συμβάλλεται μετ' αὐτοῦ ὅπως τὸν θεραπεύσῃ καὶ ὄχι ὅπως ἀποσπάσῃ παρ' αὐτοῦ πιστοποιητικὸν ὅτι ἀπέθανε!

Εἰδικώτερον ὅμως, ὡς πρὸς τὴν ἔριδα μεταξὺ τῆς ἰατρικῆς ἑταιρίας καὶ τῶν ἀσφαλιστικῶν ἑταιριῶν, δέχονται οἱ περισσότεροι ὅτι χωρεῖ ἀγωγὴ περὶ ἀποζημιώσεως στηριζομένη εἰς τὰς περὶ ἀπεργίας διατάξεις, καθότι ἡ ἰατρικὴ ἑταιρία ἡ προκαλέσασα τὴν ἄνω ἀπόφασιν, πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὡς ἀρχηγὸς ἀπεργίας.

***

Αὐθαίρετος χαρακτηρίζεται μία ἀπόφασις τοῦ Ἀκυρωτικοῦ τῆς Γαλλίας, ἥτις ἐδέχθη, ὅτι ὅταν ὁ αὐτουργὸς ἀδικήματός τινος ἀγνοῆται, παρίσταται δὲ μόνος ὁ συνεργός, καλῶς τίθεται εἰς τοὺς ἐνόρκους τὸ ζήτημα: Εἶνε ἔνοχος ὁ ἄγνωστος, ὅτι διέπραξε ταύτην τὴν κολάσιμον πρᾶξιν; Οἱ ὡς αὐθαίρετον χαρακτηρίζοντες τὴν ἀπόφασιν ταύτην παρατηροῦν ὀρθότατα, ὅτι ἀφοῦ ὁ αὐτουργὸς τοῦ ἀδικήματος εἶνε ἄγνωστος, ἄγνωστοι κατ' ἀνάγκην εἶνε καὶ αἱ συνθῆκαι ὑπὸ τὰς ὁποίας διέπραξε τὸ ἀδίκημα, εἰς ὀλίαν πιθανὸν νὰ προέβη εἴτε ἐν ἀμύνῃ διατελῶν εἴτε ἐν καταστάσει ἀποκλειούσῃ τὸν καταλογισμόν, γεγονότα ἅτινα οὐσιωδῶς ἐπηρεάζουν καὶ τὸ ἀξιόποινον τοῦ γνωστοῦ καὶ δικαζομένου συνεργοῦ.

Αἱ παρατηρήσεις αὗται, θεωρητικῶς ἐξεταζόμεναι, ἀναμφιβόλως εἶνε ὀρθαί. Τὸ ἐκ τῆς πρακτικῆς ὅμως καὶ τῆς σκοπιμότητος, ἀμείλικτον προβάλλον ἐρώτημα εἶνε: Τί γενήσεται ὅταν ὁ αὐτουργὸς παραμένῃ ἄγνωστος; Ἀνέγκλητος ἕνεκα τούτου θὰ παραμένῃ καὶ ὁ γνωστὸς συνεργός;

Ἐν Ἀθήναις τὴν ἕκτην 6 Μαρτίου 1909, χιλιοστοῦ ἐννεακοσιοστοῦ ἐννάτου ἔτους, ἡμέραν Παρασκευὴν καὶ ὥραν 10 π. μ. ὁ ὑποφαινόμενος Ι. Μερκούρης, κλητὴρ τῶν ἐν Ἀθήναις Πρωτοδικῶν, τῇ ἐγγράφῳ παραγγελίᾳ τοῦ δικηγόρου Ἰω. Νικολάρα, πληρεξουσίου τῆς ἐν Ἀθήναις ἑδρευούσης ἀνωνύμου ἑταιρίας τοῦ Σιδηροδρόμου Πειραιῶς- Ἀθηνῶν - Πελοποννήσου, ἐκπροσωπουμένης ὑπὸ τοῦ Προέδρου τοῦ Διοικητικοῦ αὐτῆς Συμβουλίου Παύλου Γ. Σκουζέ, κατοίκου Ἀθηνῶν, ἐπέδωκα πρὸς τὸν κύριον Εἰσαγγελέα τοῦ Ἀρείου Πάγου, διὰ τὸν Βασίλειον Κ. Γαλάνην, ὡς κληρονόμον τοῦ πατρός του Κ. Γαλάνη, ἀγνώστου διαμονῆς, τὴν ἀπὸ 28 Φεβρουαρίου, ἐ. ἔ. Αἴτησιν περὶ ἀναιρέσεως τῶν ὑπ' ἀριθμ. 292 καὶ 1537 τοῦ 1908 ἀποφάσεων τοῦ Ἐφετείου Ἀθηνῶν, ἀπευθυνομένην ἐνώπιον τοῦ Ἀρείου Πάγου, ἐνώπιον τοῦ ὁποίου καλεῖ τοὺς ἀντιδίκους της καθ' ὧν ἀπευθύνεται ἡ ἀνωτέρω αἴτησις, εἰς συζήτησιν ἐμπροθέσμως καὶ ἐξαιτεῖται νὰ γείνῃ δεκτὴ ἡ ἀνωτέρω αἴτησις περὶ ἀναιρέσεως τῶν ἀποφάσεων ὑπ' ἀριθμ. 292 καὶ 1537 τοῦ 1908 τοῦ Ἐφετείου Ἀθηνῶν. νὰ ἀναιρεθῶσιν αἱ ἀποφάσεις αὗται, νὰ παραπεμφθῇ ἡ ὑπόθεσις πρὸς ἐκδίκασιν εἰς ἄλλο ὁμοειδὲς καὶ ἰσόβαθμον δικαστήριον, νὰ διαταχθῶσι τὰ τοῦ νόμου, νὰ διαταχθῇ ἡ ἐπιστροφὴ τοῦ νομίμου παραβόλου, καὶ νὰ καταδικασθῶσιν οἱ ἀντίδικοί της εἰς τὰ δικαστικὰ ἔξοδα καὶ τέλη τῆς τε αἰτήσεως ἀναιρέσεως καὶ τῆς κατ' ἔφεσιν δίκης, διαταχθῇ δὲ καὶ ἡ ἐπιστροφή, γενομένης δεκτῆς τῆς παρούσης αἰτήσεως ἀναιρέσεώς της, τῶν συνεπείᾳ τῆς ἀπὸ 3ης Ἰανουαρίου 1909 ἐπιταγῆς κάτωθι τῆς ἀναιρεσιβαλλομένης ἀποφάσεως ὑπ' ἀριθ. 1537 (1908) τῶν ἐν Ἀθήναις Ἐφετῶν πληρωθησομένων τῷ Γ. Ρούσσῳ ἐκ κεφαλαίου, τόκων καὶ ἐξόδων δραχμῶν 4657 καὶ τῶν πληρωθησομένων τόκων αὐτῶν ἐν γένει ἀπὸ τῆς ὑπὸ τῆς ἑταιρίας πληρωμῆς μέχρις ἐντελοῦς ἐξοφλήσεως. Συνετάχθη καὶ ὑπεγράφη.

Ὁ Λαβὼν
Δ. Τσιβανόπουλος

Ὁ Κλητὴρ
Ι. Μερκούρης

Περίληψις

Τὸ Δικαστήριον τῶν ἐν Ἀθήναις Πρωτοδικῶν διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 438 τῆς 24ης Ἰανουαρίου 1909 ἀποφάσεώς του, ἐκδοθείσης συνεπείᾳ ἀγωγῆς τοῦ Ἀλεξάνδρου Μπίθαρη, κατοίκου Ἀθηνῶν, κατὰ τῆς συζύγου του Ἀνθῆς τὸ γένος Γεωργίου Πολίτου, κατοίκου ὡσαύτως, ἐκήρυξε διαλελυμένον τὸν μεταξὺ αὐτῶν ὑφιστάμενον γάμον.

Ἀκριβὴς περίληψις.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 23 Μαρτίου 1909.

Ὁ πληρεξ. Δικηγόρος τοῦ Ἀλ. Μπίθαρη
Παναγ. Ἀλφιέρης

ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ πεπειραμένος, ἄξιος πάσης ἐμπιστοσύνης, δυνάμενος δὲ ὡς ἐκ τῆς μορφώσεως καὶ τῆς πείρας του καὶ νὰ διευθύνῃ δικηγορικὸν γραφεῖον, ζητεῖ θέσιν παρὰ δικηγορικῷ γραφείῳ ἐν Ἀθήναις.

Τύποις Π. Α. Πετράκου